

Uspješne priče iz zajednica

ŽENSKO LIDERSTVO I JEDNAKE ŠANSE ZA SVE

PREDGOVOR

Projekat „Žene na izborima u BiH“ finansira Švedska, a implementira Razvojni program Ujedinjenih nacija u BiH (UNDP), u partnerstvu sa institucijama BiH: Agencijom za ravnopravnost spolova BiH, Centralnom izbornom komisijom BiH, Komisijom za ravnopravnost spolova Parlamentarne skupštine BiH, Gender centrom Republike Srpske i Gender centrom Federacije BiH, te partnerskom organizacijom UN Women.

Projekat je implementiran u partnerskim jedinicama lokalne samouprave u BiH: Banja Luka, Bijeljina, Gračanica, Laktaši, Ljubuški, Nevesinje, Olovo, Tešanj, Stari Grad Sarajevo i Zenica, s ciljem da podrži žensko liderstvo, poboljša učešće žena u procesima donošenja odluka, te da ojača strukture za rodnu ravnopravnost na lokalnom nivou.

Ova publikacija ilustruje na koji način je projekt podržao izgradnju nove generacije liderki iz svih sfera društvenog i ekonomskog života i daje pregled inicijativa koje pokazuju odlične primjere ženskog liderstva, posebno u vremenu pandemije, te koje doprinose stvaranju uslova za društvo jednakih šansi.

SADRŽAJ:

Inicijative liderki tokom COVID-19 pandemije

- 5 SNAGA I LJEPOTA ZAJEDNIČKOG DJELOVANJA:**
Žene tešanjskih udruženja obučene kako da izrade i pokrenu projekte
- 6 OSNAŽIVANJE ŽENA POLJOPRIVREDNICA:**
Kako su poljoprivrednice Ljubuškog kroz digitalnu tržnicu unaprijedile prodaju domaćih proizvoda
- 7 SVOJIM RUKAMA KA EKONOMSKOJ SAMOSTALNOSTI:**
Nezaposlene žene Laktaša novostečenim kreativnim vještinama ostvaruju prihode
- 8 LIDERKE U KREIRANJU SIGURNE ZAJEDNICE:**
Poduzetne žene Gračanice proizvele više od 7.000 zaštitnih maski i odijela za socijalno ugrožene
- 9 MOGUĆNOSTI I PERSPEKTIVE ŽENSKOG PODUZETNIŠTVA:** Nezaposlene žene Olova kulturnu baštinu čuvaju poduzetnim i blagotvornim tehnikama filcanja vune
- 10 ŽENSKA BAŠTA - ŽENSKI BIZNIS:**
Poduzetnice iz Bijeljine novim inovativnim načinima plasiraju proizvode na online platformi
- 11 ZAŠTITNE MASKE ZA NAJUGROŽENIJE:**
Udruženim snagama u proizvodnji zaštitnih maski za najugroženije stanovnice i stanovnike Ljubuškog
- 12 ZDRAVA MLADOST, SRETNOST STAROST:**
Najmlađi i najstariji stanovnici Općine Stari Grad Sarajevo zajedno razvijaju navike zdravog stila života
- 13 ONLINE PRIJATELJI:**
Učenicama i učenicima iz Banja Luke olakšano učenje na daljinu uz online instrukcije

Medijske inicijative afirmacije ženskog liderstva tokom COVID-19 pandemije

- 15 ŽENOINE, LIDERKE SVOG VREMENA:**
Priče o snažnoj ulozi žena koje buduće liderke potiču na djelovanje
- 16 OSNAŽIVANJE ŽENA U MEDIJIMA:**
Pisanjem priča o uspješnim ženama mlade novinarka iz Ljubuškog stekle prva radna iskustva
- 17 JAKE ŽENE ZA JAČE DRUŠTVO:**
Ruše stereotipe, osnažuju druge žene i svojim primjerom pokazuju da je moguće izdići se iznad svih prepreka i uspjehi
- 18 MEDIJSKE INICIJATIVE:**
Žensko poduzetništvo je tema koja zavrjeđuje pažnju medija i javnosti

Inicijative razvoja i unapređenja
socijalnih usluga

19 OPREMLJENE PROSTORIJE UDRUŽENJA "FUTURA":

Djeci s invaliditetom u Gračanici i njihovim roditeljima omogućeni bolji uslovi rada tokom cijele godine

20 NAPOKON JASLIČKA GRUPA U NEVESINJU:

Djeca dobila kutak za učenje, igru i zabavu, majke veću mogućnost za radni i društveni angažman

**21 BESPLATNI PREVENTIVNI PREGLEDI DOJKI
DOSTUPNI SVIMA:**

S prenosivim ultrazvukom do svake žene u okolici Bijeljine, rano otkrivanje raka spašava živote žena

22 PODRŠKA RAZVOJU SOCIJALNIH USLUGA:

Općina Tešanj bogatija za sigurno dječije igralište i kancelariju "Žene za žene"

**23 ULTRAZVUČNI APARAT ZA
DOM ZDRAVLJA OLOVO:**

Besplatnim pregledima žena mlađih od 50 godina do bolje prevencije raka dojke

24 NOVE PROSTORIJE ZA "OSMJEH ŽENE":

Podrška ženama, mladima i osobama treće životne dobi u Laktašima

25 PRISTUPNA RAMPA U LJUBUŠKOM:

Osobama s invaliditetom omogućeno nesmetano preuzimanje obroka u pučkoj kuhinji

26 TERAPIJSKO PLIVANJE HALLIWICK METODOM:

Škola plivanja SPID pomaže djeci, ali i njihovim roditeljima da postanu odlični plivači i plivačice

27 CENTAR ZA PORODICU BANJA LUKA:

"Svako ko ima potrebu da ga se sasluša, ako se nalazi u dilemi ili ima neku životnu krizu, može doći na razgovor i savjetovanje"

Inicijative i projekti definisani u
lokalnim gender akcionim planovima

28 UNAPRJEĐENJE ŽENSKOG SPORTA U NEVESINJU:

Nova oprema stigla je u pravi čas i koristi se u punom kapacitetu

29 ŽENE KALOŠEVIĆA ZA RODNU RAVNOPRAVNOST:

"Koliko god se pojam 'gender' uglavnom veže za žene, od velike je važnosti za senzibiliziranje čitave zajednice"

30 PODRŠKA SIGURNOJ KUĆI U BIJELJINI:

"Nakon što nam je asfaltiran prilaz, ne trebaju mi dva para obuće kad idem u školu"

31 UKLJUČITE I NAS:

Predškolsko vaspitanje bliže i dostupnije djeci iz ruralnih sredina Opštine Laktaši

**32 NABAVLJENA RADIONIČKA OPREMA
ZA KUD GRADINA:**

Žene Gradišća kroz radionice dobile priliku da iskažu svoju kreativnost, druže se i rade

33 MLADI GRAČANICE U AKCIJI:

"Želim pomoći - izgradimo svijest za bolji grad"

34 KLARA CETKIN BI SE PONOSILA:

Jednake mogućnosti za djevojke i žene na tržištu rada u Banja Luci

Ova publikacija objavljena je u okviru projekta "Žene na izborima u Bosni i Hercegovini" kojeg finansira Švedska, a sprovodi Razvojni program Ujedinjenih nacija (UNDP) u BiH. Sadržaj ove publikacije ne odražava nužno stavove Švedske, niti Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP).

SNAGA I LJEPOTA ZAJEDNIČKOG DJELOVANJA:

Žene tešanjskih udruženja obučene kako da izrade i pokrenu projekte

Građanke Tešnja okupljene u udruženjima obučene su kako da samostalno izrade i pokrenu projekte koji mogu doprinijeti razvoju njihove lokalne zajednice. Obuka im je omogućena kroz inicijativu "Zajedno jačamo liderstvo žena" koji je proveden u Općini Tešanj u okviru aktivnosti projekta "Žene na izborima u Bosni i Hercegovini" koji finansira Švedska, a implementira Razvojni program Ujedinjenih nacija (UNDP) u BiH.

Inicijativa je realizovana na prostoru četiri mjesne zajednice u Tešnju, a okupila je ukupno 20 žena koje su prošle integrisanu obuku iz oblasti jačanja kapaciteta udruženja žena, te jačanja liderskih vještina u udruženjima.

Tešanjka Amra Unkić, koja je učestvovala u realizaciji inicijative, kaže da su učesnice prošle kroz vrlo zanimljive i korisne radionice izrade projektnih prijedloga koje će doprinijeti razvoju njihovog budućeg društvenog angažmana.

"Radionica pisanja projekata je imala poseban utjecaj jer smo stekle znanje kako i na koji način napisati i prezentirati projekt, te njegovom realizacijom riješiti neki problem u okolini. Znanje i informacije koje smo usvojili su bili prekretnica da žene iz naše mjesne zajednice, koje su se okupljale kao neformalna grupa, zapravo odluče da registruju Udruženje žena 'Ruka'. Kao registrovano udruženje smo dobile priliku da učestvujemo u javnim pozivima naše lokalne zajednice, a nadamo se u budućnosti i šire na području cijele Bosne i Hercegovine", kazala je Unkić.

Pored razvoja vještina za izradu projektnih prijedloga, Unkić ističe da je ojačala svoje vještine komunikacije, zagovaranja i prezentiranja naučenog znanja učešćem u panel diskusiji koja je upriličena kao zadnja aktivnost projekta.

"Cjelokupan projekt je imao veliki utjecaj na jačanje samopouzdanja, stjecanje novih znanja i iskustava, kao i upoznavanje sa velikim brojem žena, što je znatno proširilo moje vidike i dalo mi podsticaj za dalju edukaciju. Na kraju svih aktivnosti shvatila sam značaj ovakvih inicijativa i njihove mogućnosti, odlučila da ću ubuduće sa ovom grupom žena davati veći doprinos razvoju svoje zajednice, te samim time doprinijeti značajnom učešću žena u društvenom životu. Nadam se da će moja priča potaknuti i druge žene, koje smatraju da ne mogu potaknuti promjene, da shvate značaj svakog pojedinca u zajednici", istakla je Unkić.

Anila Glumčević iz Udruženja "Jelašanke" iz Jelaha, koje se kroz Udruženje "Ruža" priključilo inicijativi, kaže da je učešće u projektu "Žene na izborima u BiH" potaknulo žene iz ovog dijela BiH na razvoj novih društveno korisnih ideja.

"Edukacija nikada ne prestaje i ne pridonosi samo ličnom prosperitetu, već i prosperitetu društva u cjelosti. Prilike ili neprilike u našoj zemlji stavljaju mnoge probleme pred nas. Važno je da ih prepoznamo i nađemo način na koji bismo mogli doći do rješenja.", kazala je Glumčević.

Dodaje da je panel diskusija, održana po završetku obuke učesnica u maju 2021. godine u sali Općine Tešanj, pokazala snagu i ljepotu zajedničkog djelovanja, povezanosti i solidarnosti između žena. Ovaj panel, kaže Glumčević, bio je prilika da predstavnice i predstavnici Općine, mjesnih zajednica i udruženja žena otvoreno razgovaraju o problemima s kojima se susreću u Tešnju.

Glumčević ističe da je inicijativa "Zajedno jačamo liderstvo žena" podsjetila žene koliko su snažne, sposobne i potrebne društvu, naročito one koje su svjesno okupljene u udruženjima kako bi zajedno rješavale probleme lokalne zajednice.

Učesnice inicijative "Zajedno jačamo liderstvo žena" su, pored razvoja projektnih vještina, imale priliku razviti i zanatske vještine. Učešćem u radionici šivenja osposobljene su za krojenje i šivenje zaštitnih maski. Sve maske koje su sašile podijeljene su građankama i građanima u Tešnju kroz humanitarne akcije. Po završetku projektnih aktivnosti uručena im je i mašina za šivanje koja će im koristiti u budućim aktivnostima.

OSNAŽIVANJE ŽENA POLJOPRIVREDNICA:

Kako su poljoprivrednice Ljubuškog kroz digitalnu tržnicu unaprijedile prodaju domaćih proizvoda

Poljoprivrednice iz Ljubuškog koje su se kroz godine suočavale sa izazovima plasmana njihovih proizvoda na tržište, danas mnogo lakše dolaze do kupaca uz inovativne metode prodaje putem digitalne tržnice (<https://kupidomace.info>) koja je uspostavljena kroz inicijativu "Osnaživanje žena poljoprivrednica u Ljubuškom" u okviru projekta "Žene na izborima u BiH".

Inicijativom je najprije podržano osnivanje poljoprivredne zadruge „Mlade“ u Ljubuškom koja je potakla žene iz ruralnih područja da se aktivno uključe u rad zadruge sa svojim inovativnim idejama i poljoprivrednom proizvodnjom. Ukupno pet žena je danas uključeno u vođenje zadruge zajedno sa svojim porodicama. Nakon osnivanja zadruge uslijedilo je uspostavljanje digitalne tržnice nazvane „Kupi domaće“ uz koju su mnoge poljoprivrednice u vanrednoj situaciji pandemije koronavirusa uspjele održati prodaju svojih proizvoda.

Građanke Ljubuškog koje uzgajaju voće i povrće, te med i kvalitetna vina, putem digitalne tržnice su obučene da primjenjuju korisne metode i alate kojima uspijevaju unaprijediti svoju poljoprivrednu proizvodnju. Preko digitalne tržnice one plasiraju domaće sezonske proizvode jer, kako kažu, vode se načelom da svaki proizvod ima svoje godišnje doba i tada treba biti proizveden.

Lidija Herceg koja sa svojom porodicom na selu u Ljubuškom proizvodi voće i povrće priča da tokom godine uspijeva prozvesti dosta proizvoda za potrebe njenog domaćinstva, dok je višak uvijek nastojala prodati. Ipak, njeni domaći proizvodi uspješni su doći do brojnih novih zainteresovanih kupaca otkako se priključila digitalnoj tržnici.

"Digitalna tržnica je pun pogodak. Ovaj projekt podržavam u potpunosti jer jača sposobnosti kako mladih, tako i nas starijih, pogotovo kada tokom druženja u

zadrugi razmijenimo svoja iskustva i predstavimo se s onim u čemu smo najbolji. Ljubuški je grad sa zavidnim podnebljem, grad u kojem možemo uzgajati gotovo sve, pa bi bila prava šteta da ostatak zemlje nema pristup našim proizvodima", kazala je Herceg, ističući kako inicijativa "Osnaživanje žena poljoprivrednica u Ljubuškom" ženama pruža brojne mogućnosti za zaradu, druženje, razmjenu iskustava, ali i korisni boravak na svježem zraku.

Direktorica ljubuške poljoprivredne zadruge "Mlade" Ivana Luburić, prve i jedine zadruge koju su osnovale i vode žene iz Ljubuškog, priča da su se poljoprivrednice u ovom gradu kroz godine suočavale s brojnim izazovima.

"Na samom početku kada se rodila ideja ujedinjenja žena poljoprivrednica krenule smo optimistično u tu priču, vjerujući da će sve biti lako. No, prevarile smo se. Kompletna 'papirologija', te novčana ulaganja zajedno sa izdvajanjem vremena doveli su nas do toga da se jednostavno nismo uspjele pomaknuti sa 'mrtve tačke'. Imale smo osjećaj da su nas već otpisali i osudili na neuspjeh, samo zato jer smo žene", kazala je Luburić, naglašavajući značaj podrške koja im je pružena kroz projekat "Žene na izborima u Bosni i Hercegovini".

Smatra da je doprinos žena razvoju poljoprivrede slabo prepoznat u BiH, uprkos njihovoj važnoj ulozi u ovoj grani privrede. Kako kaže, Ljubušanke su uvijek znale iskoristiti iznimno pogodnu klimu u Hercegovini, te su kroz cijelu godinu marljivo proizvodile domaće proizvode od kojih bi pravile razne ljekovite pripravke.

"Učeći na greškama svojih majki i baka, koje se nisu uspjele zauzeti za sebe u surovom vremenu u kojem su živjele, odlučile smo da ćemo dati sve od sebe da se glas žene čuje. Ova jedinstvena prilika ukazala nam se kroz projekt 'Osnaživanje žena poljoprivrednica u Ljubuškom' zahvaljujući kojem smo kreirali jednu uspješnu i, nadamo se, dugotrajnu priču koja ženama pruža priliku da realiziraju svoje ideje i želje, te da se ekonomski osamostale", rekla je Luburić.

Usljed pandemije koronavirusa digitalna tržnica pokazala se kao velika potreba jer je omogućila građankama i građanima da lako dođu do poljoprivrednica od kojih mogu naručiti domaće proizvode, uz minimalan kontakt i rizik od zaraze.

"Ljudi su se definitivno okrenuli domaćim pripravicima jer su shvatili da najpovoljnije djeluju na naš organizam,

te ga liječe i osnažuju. Upravo zbog toga u jeku pandemije zvijezda naše tržnice je bilo kozje salo, domaći proizvod koji se svakim danom sve više prodavao jer je dokazano učinkovit. Naše bake su ovaj melem mazale na pluća djeci koja su imala respiratorne smetnje, bronhitis ili upalu pluća, a tu tradiciju po uzoru na njih nastavile smo i mi", kazala je Luburić.

U vrijeme masovnog odlaska ljudi iz Bosne i Hercegovine, Luburić zaključuje da je proizvodnja na ljubuškim

oranicama donekle i ključ ostanka stanovništva na ovim prostorima. Stoga je, kako dodaje, podrška poljoprivrednim organizacijama veliki doprinos unapređenju kvalitete života.

"Jako nas veseli činjenica da su žene iz našeg okruženja prihvatile ovu priliku s velikim oduševljenjem i očekivanjima, što nama u udruzi pruža vjetar u leđa i zadovoljstvo da nastavimo s našim aktivnostima", zaključila je Luburić.

Inicijative liderki tokom COVID-19 pandemije

SVOJIM RUKAMA KA EKONOMSKOJ SAMOSTALNOSTI:

Nezaposlene žene Laktaša novostečenim kreativnim vještinama ostvaruju prihode

Da kreativne vještine mogu biti ekonomski isplative primjer su nezaposlene žene iz Laktaša koje su kroz inicijativu "Svojim rukama ka samostalnosti" osposobljene za proizvodnju ručno rađenih suvenira i prirodnih sapuna, što im danas pomaže da ostvare prihode za sebe i svoje porodice.

Žene iz Laktaša, okupljene u Udruženju "Osmijeh žene" kroz ovu inicijativu podržanu kroz projekat "Žene na izborima u BiH" omogućile su zainteresovanim nezaposlenim ženama da učešćem u kreativnim radionicama steknu praktično primjenjive vještine. U ovu i ostale projektne aktivnosti uključilo se ukupno 60 učesnica i učesnika.

Jedna od učesnica, Biljana Braunović iz Laktaša, pohađala je kurs izrade prirodnih sapuna. Kaže da je ovaj kurs bio veoma zanimljivo i korisno iskustvo za nju.

"Ideja za izradu sapuna u meni je postojala i prisutna je jako dugo jer se bavim i izradom prirodne kozmetike, ali zbog same opasnosti i straha od žive sode, nedosta-

jala mi je hrabrost da se sama upustim u tu priču, ali ovaj projekt mi je otvorio i ta vrata", kazala je Braunović.

Učesnicama radionice je omogućena praktična i teoretska obuka pravljenja sapuna. Upoznate su s kompletnim procesom kreiranja i predostrožnostima koje moraju preduzeti prilikom procesa izrade sapuna.

"Pomoć odličnih mentorica i mentora i druženje svih učesnica i učesnika tokom radionice rezultirali su time da je većina nas, i nakon završene obuke, nastavila sa izradom sapuna i istraživanjima u tom procesu. Kada se jednom odškrine taj kreativni svijet, mogućnosti su neiscrpane", dodala je Braunović, ističući da su projekti poput ovog izuzetno podsticajni i ohrabrujući za žene koje mogu, kako kaže, svojim rukama stvarati jednu održivu priču.

"To su priče pune izazova, ali i ljepote, zadovoljstva, individualnosti i kreativnosti koje mogu biti jako poduzetne, te jednako ekonomski isplative koliko i kreativne", rekla je Braunović.

Edukatorica Sanja Žerić koja je nove članice Udruženja "Osmijeh žene" obučavala heklanju i izradi ručno rađenih torbi i korpi ističe da su sve radionice provedene u sklopu projektnih aktivnosti doprinijele ekonomskom osnaživanju žena.

"Ponosna sam jer sam prenijela svoje znanje zainteresovanim ženama koje su usvojile vještine za koje nisu bile ni svjesne da ih posjeduju. One sada mogu i samostalno nastaviti sa izradom heklanih rukotvorina koje mogu plasirati na tržište i ostvariti profit", kazala je Žerić, te dodala da je projekt doprinio i povećanju broja novih članica u Udruženju "Osmijeh žene".

Pored obučavanja žena, inicijativa "Svojim rukama ka samostalnosti" je pokrenula aktivnosti na unapređenju usluga predškolskog vaspitanja na području opštine Laktaši. Za najmlađe stanovnike Laktaša je postavljena drvena kućica u dvorište Udruženja građana „Atina“, čime su djeca dobila dodatan sadržaj za provođenje

vremena u ovoj ustanovi predškolskog vaspitanja i obrazovanja.

Inicijative liderki tokom COVID-19 pandemije

LIDERKE U KREIRANJU SIGURNE ZAJEDNICE:

Poduzetne žene Gračanice proizvele više od 7.000 zaštitnih maski i odijela za socijalno ugrožene

Poduzetne žene iz Gračanice, okupljene u Udruženju "Tragom tradicije", dobile su vlastiti prostor za rad i opremu za krojenje i šivenje odjevnih predmeta, što su postigle zahvaljujući njihovom radu na postizanju samoodrživosti, te solidarnosti prema ugroženim skupinama društva.

U jeku pandemije COVID-19, kada je građankama i građanima u BiH bila prijeko potrebna zaštitna oprema, vrijedne članice Udruženja "Tragom tradicije" su u rekordnom roku proizvele hiljade zaštitnih maski i odijela za svoje sugrađanke i sugrađane. Kako bi uspješno okončale proizvodnju, pomoć su im pružili Gradska uprava Grada Gračanica, te projekt "Žene na izborima" kroz podršku inicijativi "Žene liderke u kreiranju sigurne zajednice".

„Zajedničkim i drugarskim snagama smo kreirali idejno rješenje, te izračunali koliko bi bilo potrebno materijala za implementaciju projekta, odnosno proizvodnju opreme. Kroz projekt smo prepoznali mogućnost da ojačamo i osnažimo organizaciju 'Tragom tradicije' na način da kupimo opremu koja bi dugoročno pomogla ženama da se samoosnaže u socijalnom i ekonomskom smislu“, priča Larisa Šušća, aktivistkinja koja je pomogla ženama iz Gračanice u implementaciji inicijative, potcrtavajući kako su članice Udruženja "Tragom tradicije" kroz učešće u inicijativi ostvarile višestruku korist.

„Nakon nekoliko mjeseci te žene imaju sopstveni prostor koji ranije nisu imale. Osigurale su ga vlastitim radom koristeći opremu koja im je bila nužno potrebna za realizaciju ciljeva. Uz ovu opremu i zajednički rad mogu nastaviti dalje ekonomsko samoosnaživanje, kao i pokretanje profitnih centara poput šnajderskog servisa. Otvorile su se mogućnosti da šiju i drugu opremu ili registruju obrt, što dugoročno omogućava još veću zaradu članicama udruženja“, kazala je Šušća.

Dobivši opremu za rad, članice Udruženja "Tragom tradicije" su uspjele proizvesti zaštitne maske i odijela za više od 7.000 građanki i građana. Maske i odijela su prvenstveno dodijeljeni Domu zdravlja Gračanica i Opštoj bolnici, a potom pacijentima na dijalizi, penzionerima i socijalno ugroženima.

Članica Udruženja „Tragom tradicije“ i penzionerka Murveta Bašić, koja je učestvovala u projektu, kaže da su žene radile i do 12 sati kako bi proizvele što više zaštitnih odijela i maski.

„Dobile smo povjerenje za učešće u projektu i htjele smo da ga opravdamo. Sve smo uspjele odraditi u roku i s puno ljubavi i želje da pomognemo stanovništvu naše Gračanice“, kazala je Bašić, istaknuvši kako je projekt pružio veliku podršku nastavku kvalitetnog i efikasnog rada unutar udruženja.

Uspješnom proizvodnjom zaštitnih maski i odijela Udruženje "Tragom tradicije" je dobilo mogućnost da zadrži opremu za krojenje i šivenje koja je nabavljena za potrebe realizacije projekta. To su ultrazvučna mašina za hladno zavarivanje, te industrijske ravne spajalice od kojih su se izrađivali odijela i maske. Ova oprema se može koristiti i za šivenje drugih odjevnih predmeta i općenito za krojenje.

„Dobile smo svoj budžet, kvalitetnu opremu, proširile smo mrežu žena i usrećile ljude. Sada smo se skućile i možemo nastaviti dalje raditi. Želimo još žena uključiti u rad udruženja i naučiti ih da šiju kako bi jednostavno stekle vještine da mogu preživjeti od svog rada“, rekla je Bašić.

Udruženje "Tragom tradicije" se kroz inicijativu uspjele uvezati i sa drugim sličnim udruženjima, ali i pred-

stavnicima gradske uprave. Šuša naglašava kako je pozitivno iznenađena dobrom voljom predstavnika Grada Gračanica da se povežu s interesima udruženja i unaprijede komunikaciju s njima.

„Gradska uprava Grada Gračanica je pokazala da zaista može, kada se stvore uslovi za to, da vrlo strukturalno pomaže naše organizacije“, rekla je Šuša.

Ona na kraju zaključuje da su žene iz Udruženja „Tragom tradicije“ nakon realizacije inicijative značajno ekonomski stabilnije, organizovanije i bogatije za stečena iskustva. Naglašava da su uslove za dalji razvoj ostvarile prvenstveno zahvaljujući njihovom sopstvenom zalaganju.

Inicijative liderki tokom COVID-19 pandemije

MOGUĆNOSTI I PERSPEKTIVE ŽENSKOG PODUZETNIŠTVA: Nezaposlene žene Olova kulturnu baštinu čuvaju poduzetnim i blagotvornim tehnikama filcanja vune

Nezaposlene žene iz Općine Olovo razvile su nove poduzetničke vještine kroz usvajanje tehnika filcanja vune, kako bi doprinijele povećanju proizvodnje rukotvorina u ovoj lokalnoj zajednici uz pomoć inicijative „Socijalno poduzetništvo žena- mogućnosti i perspektive“ u okviru projekta "Žene na izborima BiH".

U cilju očuvanja kulturne baštine u Olovu, te promocije ženskog poduzetništva, Udruženje za očuvanje kulturnog naslijeđa i tradicije "Sahan" kroz ovu inicijativu je okupilo 70 nezaposlenih žena iz Olova u dobi od 20 do 65 godina starosti, među kojima su bile i pripadnice nacionalnih manjina, te ih provelo kroz dvomjesečni edukativni program. Stečene nove vještine kroz projek-

tne aktivnosti mnogima od njih pomogle su da poboljšaju uslove života u njihovim porodicama. Nihada Salibašić, predsjednica Foruma žena "Sabina Jamaković" koji je bio partner na projektu, kaže da su projektne aktivnosti došle u pravom trenutku kada su gotovo sve aktivnosti žena poduzetnica u Olovu prekinute zbog pandemije COVID-19.

„Korona nas je toliko preplašila da smo i ona redovna sedmična druženja u potpunosti izbacile. Mnogo bolesnih i umrlih, te razne poteškoće vezane za pandemiju, utjecale su na naše mentalno zdravlje. Ranije smo za većinu naših problema rješenje tražile u prijateljskom razgovoru sa članicama Udruženja "Sahan" koje okuplja uglavnom nezaposlene žene. No, strah zbog pandemije je toliko zavladao nama da se uopće nismo viđale. Ipak, na poziv Fikrete Nazifović naše članice su se polako ohrabrile, te su se kroz ovu inicijativu počele vraćati aktivnostima i radionicama. Naravno, i dalje smo vodile računa o distanci i nosile maske“, priča Salibašić ističući uticaj inicijative na oporavak žena od pandemije.

Učesnice su prošle pet različitih radionica na kojima su imale priliku učiti tehnike filcanja vune. Uz razvoj poduzetničkih vještina pružena im je i prilika za unapređenjem mentalnog zdravlja, s obzirom na značaj filcanja kao psihoterapeutskog čimbenika u borbi protiv stresa. Kreativne radionice, dodaje Nihada Salibašić, pored stjecanja vještina filcanja vune, potaknule su

žene na nova međusobna druženja, a povezivanjem učesnica rodila su se nova prijateljstva, te razvile nove poduzetne ideje.

Hasna Vatreš, osnivačica i bivša predsjednica Foruma žena "Sabina Jamaković" kaže da je prilikom upoznavanja s mogućnostima razvoja socijalnog poduzetništva žena, razmišljala o tome da je za žene u BiH, kako kaže, radna terapija najbolji lijek. Kaže da Bosanke i Hercegovke brzo uče i snalaze se u svim životnim poteškoćama, zbog čega svi projekti kojima se priključe izrode korisnim vještinama za njih i cjelokupnu lokalnu zajednicu.

"Ponosne smo što smo imale istančan osjećaj za prepoznati probleme u zajednici i smjelosti uključiti

se u njihovo rješavanje. Nismo imale uvijek podršku, ali nismo posustajale. Borile smo se i kroz učešće u politici. Naša iskustva smo nudile drugima, a tuđa smo ugrađivale u naš rad. Time smo uspostavile saradnju i sa drugim udruženjima i organizacijama", rekla je Vatreš, zaključivši kako uporne Olovljanke ne posustaju u svojoj misiji, a to je osposobljavanje žena za pokretanje biznisa i stvaranje optimalnih uslova za življenje.

Inicijative liderki
tokom COVID-19 pandemije

ŽENSKA BAŠTA-ŽENSKI BIZNIS:

Poduzetnice iz Bijeljine novim inovativnim načinima plasiraju proizvode na online platformi

Žene iz seoskih i gradskih sredina Bijeljine koje se bave poljoprivrednom proizvodnjom spoznale su inovativne načine plasiranja njihovih proizvoda na online tržište uz pomoć inicijative „Ženska bašta - ženski biznis“ provedene u sklopu aktivnosti projekta "Žene na izborima u BiH".

Učesnice inicijative naučile su kako da koriste online platformu (<https://zenskabasta.com>), izrađena kroz inicijativu, a za potrebe predstavljanje njihovih poljoprivrednih proizvoda i rukotvorina, čime su doprinijele afirmisanju urbane poljoprivrede kao poslovne djelatnosti.

Projektne aktivnosti je realizirala Fondacija "Lara" u partnerstvu sa "Ženskom zadrugom" u periodu od

marta do maja 2021. godine. Koordinatorica Ljilja Lukić kaže da je podrška ženama pružena jačanjem kapaciteta "Ženske zadruge" za poljoprivrednu proizvodnju, online promociju i prodaju, te obukom postojećih i novih kooperantica zadruge o korištenju tehnologija i inovativnih rješenja za promociju i prodaju proizvoda.

Lukić pojašnjava da se kroz aktivnosti inicijative upoznala s brojnim izazovima i problemima s kojima se susreću žene koje se bave poljoprivredom, kao i žene koje proizvode ručno rađene proizvode.

"Zbog pandemije COVID-19 bilo je sve manje mogućnosti za plasiranje proizvoda na sajmovima malih proizvođača i izložbama rukotvorina, te je bilo teško doći do kupaca. S druge strane sve veći broj žena se okretao poljoprivrednoj proizvodnji, pa i takozvanoj urbanoj poljoprivredi, gdje na malim površinama u urbanim sredinama uzgajaju proizvode, a sve to zbog male mogućnosti da se zaposle. Također, veliki broj žena je zbog ograničenja tokom pandemije ostao bez posla i redovnih primanja", kazala je Lukić.

Stoga je jedna od ključnih aktivnosti inicijative „Ženska bašta-ženski biznis“ bilo kreiranje online platforme za prodaju poljoprivrednih i drugih proizvoda, a za čije korištenje su obučene sve učesnice projekta.

„S obzirom da prilikom online prodaje zapravo fotografija prodaje proizvod, odlučile smo da održimo i edukaciju za fotografisanje, kao i edukaciju o brendin-

gu i promociji proizvoda. Važna nam je bila i medijska podrška, te smo učestvovala u radio i TV emisijama u kojima smo govorile o projektnim aktivnostima, a gošće su bile učesnice koje su govorile o svojim proizvodima, problemima sa plasmanom i koristima od inicijative“, rekla je Lukić.

Učesnice kao najzanimljiviju i najkorisniju obuku izdvajaju upravo edukaciju o fotografiji koju je vodio diplomirani dizajner, fotograf i videograf Bojan Petričević iz Four Pixel studija, uz asistenciju fotografa Mihajla Vasića. Oni su učesnice obučili kako da u kućnim uslovima, koristeći telefon, prirodno svjetlo ili svjetlo kućne lampe, uz pomoć improvizovanog mini studija naprave fotografije svojih proizvoda.

Edukaciju o temi značaja brendiranja i online marketinga je vodila Sofija Bajić, master inženjerka arhitekture i vlasnica dizajnerskog studija „Koncept“. Kroz njenu obuku sve učesnice su dobile savjete kako da predstavljaju svoj proizvod u online svijetu, te kako da ga učine privlačnijim kupcima.

Online platforma ne samo da je okupila žene poduzetnice iz Bijeljine, već i cijele Bosne i Hercegovine koje su pokazale interes za korištenjem platforme. Time je inicijativa, ističe koordinatorka Lukić, doprinijela

osiguranju povoljnijeg poslovnog okruženja za žensko preduzetništvo.

Svi rezultati predstavljeni su na okruglom stolu i bazaru rukotvorina na gradskom trgu u Bijeljini, kojima su prisustvovali i predstavnici lokalne vlasti iz Grada Bijeljina. Tokom diskusije na okruglom stolu dogovorene su zajedničke aktivnosti žena poduzetnica, Agencije za razvoj malih i srednjih preduzeća Grada Bijeljina, te Odsjeka za lokalni ekonomski razvoj i evropske integracije.

“Najavljena je podrška donosioca odluka u vidu promocije online platforme, kao i eventualno organizovanje bazara rukotvorina, ukoliko epidemiološke prilike to budu dozvoljavale“, rekla je Lukić.

Zbog ograničenja usljed pandemije COVID-19, obuku je prošlo deset poduzetnica iz Bijeljine koje se bave poljoprivredom u gradskom i ruralnom području grada, dok su se u projekt „Ženska bašta-ženski biznis“ indirektno uključile i druge zainteresovane žene iz BiH koje su na upit dobijale pisana uputstva kako da se registruju i koriste platformu.

Inicijative liderki tokom COVID-19 pandemije

ZAŠTITNE MASKE ZA NAJUGROŽENIJE:

Udruženim snagama u proizvodnji zaštitnih maski za najugroženije stanovnice i stanovnike Ljubuškog

Mali obrti su imali veliki utjecaj na suzbijanje pandemije COVID-19 u lokalnim zajednicama Bosne i Hercegovine, a jedan među njima je i obrt „Lola Tees“ u Ljubuškom iz kojeg su se, uvidjevši potrebu da pruže pomoć stanovništvu, odazvali pozivu projekta „Žene na izborima u BiH“ te kroz inicijativu „Zaštitne maske za najugroženije“ preusmjerili svoj pogon na proizvodnju pamučnih, višekratnih i perivih maski koje su u jeku pandemije

donirali socijalno najugroženijim građankama i građanima.

Koordinatorica projekta Iva Bilić pojašnjava da su se aktivnosti sastojale od nabavke potrebnog materijala, krojenja i šivanja maski, te distribucije maski krajnjim korisnicima.

Kako je inicijativa bila orijentisana prema brojnim ustanovama i pojedincima u Ljubuškom koji su najizloženiji utjecaju pandemije, obrtu „Lola Tees“ su pomoć pružili volonterke i volonteri iz Udruge mladih „Agape“, Gorske služba spašavanja Ljubuški (GSS), Crvenog križa i Udruge žena poduzetnica Grada Ljubuškog.

„Sudjelovanje u ovoj inicijativi za mene je bilo posebno iskustvo, pogotovo jer se odvijalo u vremenu neizvjesnosti, kada smo svi zajedno imali dosta neodgovorenih pitanja i problema čije se rješenje nije naziralo. Inicijativa je dokazala da je moguće pokušati dati odgovore uvezujući sve segmente društva - predstavnike udruga, volontere, obrtnike, zdravstvene radnike, osoblje staračkog doma, spasioce iz lokalne GSS stanice, žene poduzetnice...“, kazala je Doris Bokšić, volonterka u Udruzi mladih „Agape“ i Gorskoj službi spašavanja Ljubuški.

Bokšić je sudjelovala u procesu krojenja i šivanja maski. Iako nije imala ranijeg iskustva u šivenju, kaže da je učenje bilo lako uz krojačice iz „Lola Tees“ tima.

„Sada se mogu pohvaliti i naučenom novom vještinom, uz to što je glavni rezultat projekta za mene zapravo učinjeno zajedničko dobro djelo našem Gradu“, dodala je Bokšić.

Inicijative liderki tokom COVID-19 pandemije

ZDRAVA MLADOST, SRETNJA STAROST:

Najmlađi i najstariji stanovnici Općine Stari Grad Sarajevo zajedno razvijaju navike zdravog stila života

Najmlađa i najstarija populacija iz Općine Stari Grad Sarajevo proteklu godinu vrijedno je radila na razvoju zdravstvenih navika i zdravog stila života kroz niz aktivnosti koje je organizovao Centar za promociju i unapređenje zdravlja „Generacija“. Kroz edukativne radionice i treninge nastojalo se utjecati na promociju

Učesnice i učesnici su uspjeli proizvesti više od 3.600 maski koje su raspodijeljene djelatnicima i korisnicima lokalnih institucija - GSS Ljubuški, JU Dom zdravlja Ljubuški, Centar za palijativnu skrb Ljubuški, Zavod za javno zdravstvo ZHŽ, Gradski vrtić Ljubuški, Starački dom Ljubuški, Općina Ljubuški, Udruga mladih „Agape“, Crveni križ Ljubuški.

Koordinatorica Bilić ističe da je inicijativa pomogla partnerima da uvide koristi koje proizilaze iz solidarnosti i zajedničkog rada za dobrobit cijele zajednice, naročito u vrijeme opće društvene krize kakvu je prouzrokovala pandemija COVID-19.

„Krajnjim korisnicama i korisnicima kojima su donirane zaštitne maske, projekt je pomogao na način da su dobili zaštitne maske personalizirane logom institucije, i to pamučne, višekratne i perive, što je smanjilo potrošnju i gomilanje otpada od jednokratne zaštitne opreme. Ovaj projekat je bio važno iskustvo za sve sudionike lokalne zajednice jer je pokazao da je uvezivanje nevladinih organizacija, realnog i javnog sektora nužan za rješavanje zajedničkih problema, i na koncu za napredak pojedinca kao sudionika lokalne zajednice“, zaključila je Bilić.

zdravih stilova života djece i starijih osoba, a čime se utjecalo i na prevenciju ovisnosti i maloljetničkog nasilja.

Aktivnosti Centra podržane su kroz inicijativu „Zdrava mladost sretna starost“ u sklopu projekta „Žene na izborima u BiH“.

Inicijativa je osobama treće životne dobi omogućila posebno prilagođene zdravstveno-socijalne treninge i edukacije u prostorijama Centra „Generacija“. U programe su uključeni terapijsko vježbanje, fizikalna terapija, medicinsko savjetovanje, radionice u oblasti psihološkog savjetovanja, te organizacija i realizacija zdravlja u prirodi.

Sedamdesetogodišnjakinja Aida Obralića jedna je od korisnica usluga Centra „Generacija“ koje joj, kako kaže, mnogo znače za razvoj fizičkog i mentalnog zdravlja.

“Svakodnevno posjećujem Centar gdje su mi dostupni razni program i usluge, od terapija i vježbi, do različitih mjerenja pritiska, šećera, holesterola i slično. Radimo vježbe koje su zaista primjerene našem dobu”, kazala je Obralija, ističući da projekt “Zdrava mladost sretna starost” pored benefita boravka u Centru “Generacija” osobama treće životne dobi pruža i priliku za kvalitetnim druženjem.

“Prije svega osjećam se zdravstveno bolje nakon posjete Centru, ali meni pored fizikalne terapije znači i sam taj izlazak iz kuće. Imam obavezu da izađem, spremim se i dotjeram. Nakon vježbi idem na kafu s drugim korisnicima Centra. Lijepo, ugodno i korisno provodimo vrijeme”, istakla je Obralija.

Kako je inicijativa pomogla poboljšanju zdravstvenih i životnih navika osobama treće životne dobi, tako je unaprijedila i psiho-fizičko zdravlje djece.

Zdravstveni program za djecu predškolskog uzrasta je obuhvatio poseban set vježbi koje su prilagođene mališanima putem video materijala koji je dostavljen predškolskim i školskim obrazovnim ustanovama. Video materijale su sačinili diplomirani fizioterapeuti koji su djeci pokazali vježbe za njihov pravilan rast i razvoj. Mališani su također imali i uživo susrete s fizioterapeutima.

Selma Husagić-Ahmetović, majka dvojice dječaka koji su učestvovali u projektu “Zdrava mladost sretna starost” kaže da bi ovakve inicijative trebale biti prioritete jer pomažu djeci da se distanciraju od virtuelnog svijeta i modernih tehnologija koje negativno utječu na njihovo zdravlje.

“Moji dječaci su imali vježbe sa fizioterapeutom dva puta sedmično. Djeci je objašnjeno kako ispravno raditi vježbe na njima zanimljiv način, tako da zaista mogu uživati dok vježbaju. Danas kada se djeca ne kreću, kada su izloženi raznim ekranima, ovaj projekt koji promovira zdravi stil života je od velikog značaja”, rekla je Husagić-Ahmetović.

Roditelji su također bili uključeni u ove programe kako bi im se, kao izuzetno važnim akterima, pružili korisni savjeti o prevenciji i liječenju pretilosti djece, te različitih oblika deformiteta kičmenog stuba.

“Na roditeljima je velika odgovornost i vrlo je teško snaći se zbog brzine života i mnoštva obaveza, tako da bi bilo dobro ovaj projekt proširiti na škole u BiH”, zaključila je Husagić-Ahmetović.

U inicijativu “Zdrava mladost sretna starost” je uključeno 30 osoba starijih od 60 godina, 100 djece uzrasta od tri do 16 godina, te deset osoba sa teškoćama ili poteškoćama motoričkih funkcija.

Inicijative liderki tokom COVID-19 pandemije

ONLINE PRIJATELJI:

Učenicama i učenicima iz Banja Luke olakšano učenje na daljinu uz online instrukcije

Učenice i učenici koji su u jeku pandemije bili primorani školske klupe zamijeniti digitalnim uređajima, suočili su se s brojnim izazovima online nastave. Učenje na daljinu zadalo je nove brige i njihovim roditeljima, a naročito majkama, bakama i sestrama koje su većinu vremena provodile s njima. U namjeri da pomogne majkama adresirajući pitanja ekonomije brige i doprinese smanjenju pritiska zbog novonastale situacije, te pomogne školarcima u usvajanju znanja, Udruženje “Marko Polo” iz Banja Luke implementiralo je inicijativu “Online prijatelji”, a u sklopu aktivnosti projekta “Žene na izborima u BiH”.

Učenicama i učenicima iz osnovnih škola s područja grada Banja Luka pružena je prijeko potrebna online podrška u izvođenju redovnih školskih i dopunskih aktivnosti, što je njima i njihovim majkama olakšalo svakodnevnicu. Kroz inicijativu je omogućena besplatna

pomoć za 60 učenica i učenika šestih i sedmih razreda osnovnih škola iz Banja Luke. Njima su predavačice i predavači nazvani online prijatelji, dva puta sedmično držali besplatne instrukcije iz matematike, engleskog i njemačkog jezika.

Banjalučanka Mirjana Ivaštanin je zaposlena majka troje školarca koji su od početka pandemije morali učiti na daljinu. Kaže da je ovaj period bio izuzetno stresan za njenu kompletnu porodicu zbog čega je rado prihvatila pomoć online prijatelja za kćerku Jovanu.

“Niti ja, niti moj muž, jednostavno nismo uspijevali stizati da svakog od njih nadziremo tokom online nastave zbog naših poslova i redovnih aktivnosti. To je bilo zaista teško vrijeme. Kada sam dobila ponudu da moja kćerka prisustvuje dodatnim online instrukcijama iz matematike, engleskog i njemačkog, rado sam je prijavila da učestvuje u ovom programu. Ona je bila prilično aktivna na tim instrukcijama, što joj je pomoglo da ostvari i dobre ocjene iz ovih predmeta u školi”, rekla je Ivaštanin.

Ona dodaje da bi slični projekti i inicijative trebali biti provedeni i u drugim lokalnim zajednicama jer učenicima pružaju kvalitetne dopunske časove, ali i majkama priliku da kvalitetno provedu slobodno vrijeme. Naročito ističe zanimljiv pristup predavača koji su, kako kaže, učenike relaksirali i obučavali u isto vrijeme.

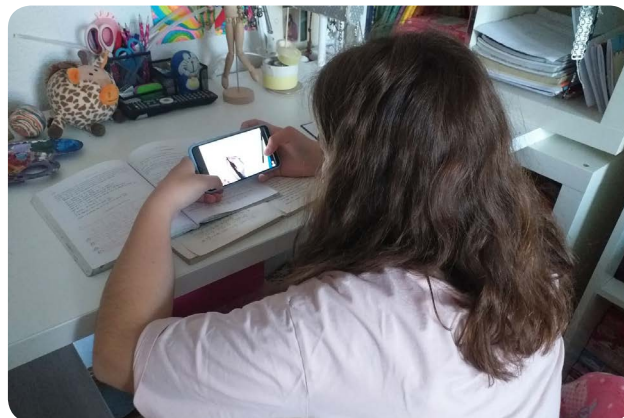
Metodologija instrukcija je bila prilagođena starosnoj strukturi i nastavnom planu i programu škole za šesti i sedmi razred. S obzirom da je učenicima pružena instruktivna nastava, samim time su i online predavanja bila opuštenija. Svima koji su sudjelovali u projektu je omogućen pristup stručnoj audio i video literaturi.

U toku trajanja instrukcija predavačice i predavači su pratili napredak učenica i učenika kroz redovne indirektno provjere znanja, bez pritiska testiranja. Ovakav pristup je doprinio i njihovom lakšem usvajanju znanja.

Još jedna građanka Banja Luke, Suzana Pavičar, izrazila je veliku zahvalnost na implementaciji inicijative “Online prijatelji” u kojoj je sudjelovala njena kćerka.

“Kćerku sam prijavila na besplatne instrukcije čim sam saznala za projekt ‘Online prijatelji’. Time nisam morala izdvajati dodatni novac za privatne časove, a moja kćerka je zadovoljna jer su joj instrukcije pomogle da ostvari bolje rezultate u školi”, kazala je Pavičar.

Cjelokupnu implementaciju nadzirali su volonteri i volonterke iz Udruženja “Marco Polo”. Promocijom besplatnih instrukcija oni su uspjeli okupiti 60 učenika iz banjalučkih osnovnih škola raspoređene u deset grupa, dok su sve vrijeme pružali asistenciju u provođenju svih aktivnosti.

ŽENOINE, LIDERKE SVOG VREMENA:

Priče o snažnoj ulozi žena koje buduće liderke potiču na djelovanje

Kako bi afirmirali žene iz različitih lokalnih zajednica u BiH koje su bile nositeljice pozitivnih promjena za vrijeme pandemije COVID-19, iz travničkog Udruženja građana GRAFX osmislili su inicijativu "Ženoine". Kroz desetominutne filmove spojene u „100 minuta Ženoina“ ispričane su priče o 10 liderki svog vremena ([Video, Ženoine](#)).

“Na osnovu realizovanih aktivnosti, dobivenih rezultata i povratnih reakcija smatramo da smo uspjeli ispuniti postavljeni cilj. Od početka smo vjerovali da ćemo preko filma “100 minuta Ženoina” prenijeti emociju, snagu i priču Ženoina i iskreno nam je drago nam da smo u tome uspjeli”, kaže Amna Tuzović, koordinatorica inicijative “Ženoine”, dodajući kako se kroz projektne aktivnosti, snimanje filma i promociju, osjetila posebna energija, snaga i želja za prenošenje poruke o značaju ženskog liderstva:

“Interesantno je koliko su te aktivnosti istovremeno bile intimne među korisnicama projekta, a sa druge strane su vrlo brzo odjeknule u javnosti sa pozitivnim reakcijama. Naše video zapise ukupno je vidjelo preko 685.800 ljudi i imali smo preko 94.600 reakcija na društvenim mrežama, duplo više od našeg prvobitnog plana”.

Inicijativa “Ženoine” podržana je kroz aktivnost „Liderke u akciji: Emancipacija i pružanje usluga u sklopu humanitarnih i urgentnih praksi u vrijeme pandemije“ u okviru projekta “Žene na izborima u BiH”.

“Osmislili smo jedinstvenu riječ za jedinstvene žene koje su imale i još uvijek imaju veliku ulogu u lokalnoj i široj zajednici u BiH, tokom pandemije COVID-19. Odabrali smo 10 nevjerojatnih žena iz različitih profesija, tako sličnih i srodnih, ali i tako dijametralno različitih branši koje su stale pred naše kamere i otvorile svoju dušu. Svaka od njih na svoj način je specifična i šalje posebnu poruku iz koje mnogo toga možemo naučiti”, pojašn-

java Amna Tuzović. Kaže kako izbor nije bio uopće jednostavan:

“Vodili smo se time da Ženoine budu iz različitih profesija širom BiH, te da su svojim radom imale određeni utjecaj na lokalno i/ili šire stanovništvo. U sklopu projekta, organizovali smo i dodatnu aktivnost - nagradni konkurs „Moja Ženoina“ u vidu poziva upućenog široj javnosti da nominuju uspješnu ženu iz svoje lokalne sredine, na koji smo dobili 20 prijava, a na osnovu broja prikupljenih likeova, odabrane su dvije pobjednice kojima je uručena nagrada”.

Inicijativa je u velikoj mjeri doprinijela da ove priče budu što vidljivije široj publici, te da mogu uticati na promjenu svijesti javnosti o ulozi i značaju ženskog liderstva, te važnosti pravovremenih odluka, posebno u kriznim vremenima.

“Život nam uvijek može još tereta staviti, ali ja vjerujem da nikada neće doći onaj teret koji mi ne možemo ponijeti. Osjećam se sigurno bilo gdje ako sam s ljudima koje volim, jer ljubav je ta koja pokreće sve i uz koju možeš sve prebroditi”, kaže u jednoj od priča Amila Rekić, humanitarna aktivistica iz Tuzle.

“Ideja za inicijativu nastala je iz želje da promoviramo značaj ženskog liderstva s obzirom na to da smo svjesni da nas okružuju uspješne žene, ali da o njima vrlo malo govorimo. Tokom aktivnosti još više smo se uvjerali u vrijednost inicijative jer smo uočili da se većina žena i ne smatra Ženoinama, bez obzira što su ogromna snaga našeg društva. Ovakve inspirativne priče doprinose podizanju (samo) svijesti žena i šire javnosti o snažnoj ulozi žena, ali isto tako i potiču buduće liderke, a i lidere na djelovanje”, zaključuje Amna Tuzović, dodajući kako je broj pregleda “100 minuta Ženoina”, koji je kontinuirano u porastu, svjedoči o njihovoj popularnosti, te da je inicijativom započeta priča koja nastavlja da traje:

“Mi smo nastavili graditi zajednicu Ženoina, kroz našu Facebook grupu u kojoj nastojimo promovirati uspješne i sretno žene koje nas vode i utječu na nas svojim djelovanjem. Tokom promocije filma, na kojoj su prisustvovala Ženoine, nastale su ideje za nove aktivnosti i u narednom periodu planiramo provesti neke od njih”.

OSNAŽIVANJE ŽENA U MEDIJIMA:

Pisanjem priča o uspješnim ženama mlade novinarke iz Ljubuškog stekle prva radna iskustva

Studentice novinarstva i mlade nezaposlene novinarke iz Ljubuškog stekle su svoja prva profesionalna iskustva kroz inicijativu „Osnaživanje žena u medijima“ podržanu u okviru projekta „Žene na izborima u BiH“. Korisne radionice i mentorski programi osposobili su ove Ljubušanke za izradu i publikovanje priča o uspješnim ženama.

Osnovni cilj inicijative provedene u saradnji sa udrugom za razvoj informacijskog društva “Hercegovačko razvojno informacijsko društvo - HRID” je bio omogućiti budućim novinarkama savjetovanje o karijeri. Ukupno deset učesnica su prošle kroz šest cjelodnevnih radionica o radu u medijima, te im je pružena mentorska podrška kroz rad od 40 sati sa medijskim partnerima - JP Radio Ljubuški doo, Ljubuški portal (ljportal.com), Čapljinski portal (caportal.in), Hercegovački info portal (hip.ba) i Brotnji portal (brotnjo.info).

Studentica novinarstva Dajana Medić kaže da je inicijativa „Osnaživanje žena u medijima“ uistinu hvale vrijedna jer je pomogla mladim djevojkama da se na praktičan način upoznaju sa dinamičnim zanimanjem kakvo je novinarstvo. Sudjelovale su u kreiranju raznih rodno senzitivnih priča, izradi anketa s građankama i građanima, te pripremi i objavi brojnih novinarskih audio i video priloga.

„Dobile smo priliku unaprijediti svoje znanje s fakulteta, te dodatno usavršiti svoje vještine. Zahvalna sam na iskustvu koje sam dobila, a koje će mi uveliko pomoći u budućim poslovnim prilikama, kao i na nesebično prenesenom znanju“, kazala je Medić, dodavši da se nada implementaciji više sličnih projekata koji su rodno osjetljivi i u koji su uključene žene.

Medić posebno ističe zadovoljstvo jer je imala priliku savladati novinarske vještine kroz prenošenje priča o uspješnim ženama iz Ljubuškog, Čapljine i Čitluka koje su, kako kaže, konačno dobile svoje zasluženo mjesto u medijskom prostoru zahvaljujući njihovom iznimnom društvenom angažmanu u toku pandemije koronavirusa.

„Svojom upornošću, zalaganjem, trudom i radom su dokazale da se zaista može uspjeti u jednoj maloj okolini kao što je Ljubuški. Jako je lijepo kada u današnjem izazovnom vremenu, u kojem se suočavamo s raznim preprekama, možemo pročitati nešto o uspjesima drugih, u ovom slučaju ženama koje su nadvladale brojne prepreke, te na taj način i ostalima dale nadu da je uspjeh itekako moguć“, smatra Medić.

Mlada novinarka Gordana Ilić ističe da su priče o uspješnim ženama, koje su učesnice projekta kreirale u sklopu projekta, imale pozitivan učinak u medijima i javnosti. Na ovaj način, kako kaže, učesnice su pomogle osnaživanju položaja žena u medijskom prostoru.

“Svi tekstovi su nam pomogli da približimo žene u medijima koje ne dobivaju dovoljno prostora. Naučili smo kako dobro i kvalitetno članak plasirati u medijima. Svi članci su ostavili pozitivan utisak na nas novinarke i naše sagovornice. Stečena znanja i vještine svakako mogu koristiti kroz život i rad“, rekla je Ilić.

Ona kaže da je naučila i kako je potrebno da više pozitivnih priča krasi medijske platforme, poput onih na kojima je i sama radila.

“Pisali smo najviše o poduzetnim mladim ženama s područja Grada Ljubuškog koje su pokrenule svoj biznis i koje su iz dana u dan sve uspješnije. Među njima je priča o Aniti Alilović koja, iako je osoba s invaliditetom, uspješno se bavi dekupažom. Potom je tu i priča o Žani Alpezi, aktivistici i predsjednici udruge ‘Pravi put’ koja već godinama organizuje brojne tribine i besplatna savjetovišta kako bi pomogla nezaposlenima, osobama s invaliditetom, te siromašnima“, prisjetila se Ilić nekih od priča na kojima je radila.

Kroz inicijativu “Osnaživanje žena u medijima” studentice novinarstva i mlade novinarke su pripremile i objavile ukupno 20 priča o uspješnim ženama iz Hercegovine.

JAKE ŽENE ZA JAČE DRUŠTVO:

Ruše stereotipe, osnažuju druge žene i svojim primjerom pokazuju da je moguće izdići se iznad svih prepreka i uspjeti

Kako bi kroz primjere hrabrih iskoraka, posebno u vrijeme krize kao što je pandemija koronavirusa, upoznali javnost sa pozitivnim djelovanjem žena na bh. društvo, iz Udruženja za društveno istraživanje "Global Analitika" Sarajevo kreirali su inicijativu "Jake žene za jače društvo!" i afirmirali žene kao liderke u svojim lokalnim zajednicama.

Inicijativa je podržana kroz aktivnost „Liderke u akciji: Emancipacija i pružanje usluga u sklopu humanitarnih i urgentnih praksi u vrijeme pandemije“ u okviru projekta "Žene na izborima u BiH".

"Naš uspjeh mjerimo samim time što smo imali priliku da predstavimo izuzetne žene koje svojim radom i trudom ruše stereotipe, osnažuju druge žene i pokazuju mlađima svojim primjerom da je moguće uspjeti u našem društvu i da su žene te koje mogu voditi ovo društvo" kaže Anesa Agović iz Udruženja "Global Analitika" dodajući kako kroz reakcije i komentare koje i dalje dobijaju putem društvenih mreža i na portalima Global Analitike i partnera na inicijativi - magazina "Gracija", imaju priliku da se uvjere koliko je i sama javnost željna ovakvog sadržaja:

"Ti tekstovi su bili među čitanijim i komentiranim", kaže, dodajući kako su žene čije su priče predstavljene liderke koje svoje lokalne zajednice predstavljaju na najbolji mogući način, ali i svjesno doprinose razvoju same zajednice i sveukupnog društva:

"Svaka nam na svoj način i kroz svoj društveni angažman i profesionalni razvoj pokazuje da bez obzira na etničku pripadnost, pripadnost manjini, određenom invaliditetu, nedostatak prilika jer dolazite iz manje sredine..., ipak nema prepreke koju ne možete prevazići, ukoliko se tome posvetite i međusobno podržavate sa drugim ženama".

Jedna od njih je i Samira Đidić koja radi u Udruženju paraplegičara i oboljelih od dječije paralize u Zenici, trenira košarku u kolicima, položila je vozački, planira kupiti automobil i upisati fakultet:

"Mene ne određuju kolica, na njih potpuno zaboravim. Sposobna sam i imam kapacitet da pružim maksimum na mjestu na kojem radim, i tako svaka osoba s invaliditetom. Ima vrlo dobrih, kreativnih, sposobnih osoba s invaliditetom koje mogu da unaprijede poslovanje firmi, ali rijetko dobijaju priliku za to. Nema ništa što ti možeš raditi a ja ne mogu, naravno u sferi za koju sam se školovala. Meni moja kolica služe samo da pređem od tačke A do tačke B, a sve drugo radim kao i svi ostali.", poručila je Samira Đidić, a novinarka iz Nevesinja Dragana Radovanović Čalija osvrnula se i na učešće žena u politici:

"Želim da vidim više žena koje će glasnije pokazati svoje znanje, sposobnosti, stručnost, ideje, a da ne prepuštaju riječ svojim muškim stranačkim kolegama čak i kad one imaju šta da kažu. Takvih žena ima. I od takvih se čuje o ravnopravnosti polova, od njih počinju borbe za ravnopravnost, dok su neke druge znale odbiti inicijative koje idu u korist žena, poput povećanja sredstava za naknade za porodilje. Premalo se govori o pravima žena, a nije da nemamo o čemu da pričamo".

Priče su objavljene u elektronskoj formi na portalima Global Analitika i Gracija koji zajedno broje više od 100.000 pratitelja i pratilaca na svojim mrežama, priče su zbog svoje zanimljivosti prenosili i drugi portali, objavljene su i u printanom izdanju magazina "Gracija", a svoje mjesto su našle i u brojnim dijeljenjima na društvenim mrežama i tako doprle od ciljane grupe – žena i djevojaka, do muškaraca, ali i donosioca odluka, kojima upravo ovakve priče trebaju biti polazišne tačke za promjene.

"U moru negativnosti kojima obiluju medijski sadržaji danas – priče o ženama koje, svaka na svoj način djeluju inspirativno, pobjeđujući najrazličitije prepreke: fizičke, političke, poslovne – i postajući i ostajući liderice su najbolji način za promjenu svijesti: pokazati da može i mora drugačije", zaključuje Anesa Agović dodajući kako ima još mnogo prostora za unapređenja statusa žena i djevojaka, ali i da postoje žene i djevojke koje te promjene mogu iznijeti.

"Pokazali smo nekoliko primjera, a ovakvih žena ima na desetine širom BiH, koje čekaju svoju priliku i vrijeme koje dolazi".

MEDIJSKE INICIJATIVE:

Žensko poduzetništvo je tema koja zavrjeđuje pažnju medija i javnosti

Poduzetnica Sabina Uzeirbegović iz Tešnja smatra kako je povećanje vidljivosti uspješnih priča jedan od ključnih načina na koji se može podržati žensko poduzetništvo i ohrabriti žene da u što većem broju pokreću vlastite biznise:

“Mislim da se žensko poduzetništvo kod nas ne promovira dovoljno, i sa pandemijom i bez pandemije. Trebaju nam dobri primjeri i uzori u okruženju, trebaju nam žene koje su uspjele – da ih vidimo. Ne moramo ih čak ni poznavati, ali da ih vidimo i kažemo sebi – One su to uspjele, one to rade super, zašto ne bih mogla i ja?”, kaže Sabina Uzeirbegović, vlasnica firme “Medenjak” Tešanj i junakinja jedne od 10 uspješnih poduzetničkih priča ispričanih kroz inicijativu “Pandemijski izazovi poduzetnica”.

Inicijativu je realiziralo Udruženje za razvoj medija i promociju profesionalnog novinarstva “Medijske inicijative” u saradnji sa Face televizijom koja je putem svojih kanala sve priče distribuirala do šire publike. Realizirana je u okviru aktivnosti „Liderke u akciji: Emancipacija i pružanje usluga u sklopu humanitarnih i urgentnih praksi u vrijeme pandemije“, koja se provodi kao dio projekta „Žene na izborima u BiH“.

“Žensko poduzetništvo se treba motivisati i treba se forsirati sa svih nivoa, jer nije lako biti žena poduzetnica, imati porodične obaveze, uz to školovati i odgajati djecu...”, kaže Selma Mujičić Jović, vlasnica firme “Kristali i minerali” iz Zenice čija je priča također dio serijala.

Iz projektnog tima “Medijskih inicijativa” kažu kako je realizirana produkcija pet video priča i pet tekstova, te da je projektni cilj da se pričama i tekstovima obuhvati 10 žena preduzetnica čiji posao je pretrpio posljedice

uzrokovane pandemijom COVID-a 19 ne samo ispunjen, nego i premašen, jer u se većini priloga i tekstova pojavljuju po dvije ili tri poduzetnice.

“Žensko poduzetništvo je tema koja zavrjeđuje pažnju medija i javnosti, ali se moraju pronalaziti načini kako da ova tema zainteresuje veći broj gledatelja u vrijeme kada su oni uglavnom opterećeni društveno-političkim problemima i zabrinuti za vlastitu egzistenciju i sigurnost”, kažu, dodajući kako je medijski sadržaj koji je nastao u okviru projekta “Žene na izborima u BiH” jedan od tih načina, i još jedan dokaz kako i na koji način treba podržavati žene:

“Inicijativa kroz koju smo obuhvatili i pozitivne priče u vrijeme nestabilnosti koju donosi pandemija još jednom je dokazao snagu žene. Također, dokazali smo kako se žene ne plaše raditi same ali svakako im je bitna podrška koja je jako često samo zasnovana na bliskim ljudima. Ispričali smo priče sjajnih žena poduzetnica koje su dokazale da uz trud, volju i želju mogu da pomjeraju granice i da se suoče sa svim izazovima koji se pojave, što je inspiracija za ostale žene koje razmišljaju o upuštanju u poduzetničke vode.”

Kroz realizaciju inicijative provedeno je i istraživanje putem intervjuisanja relevantnih sagovornica, te je intervjuisano 20 žena među kojima su bile novinarka i urednica bh. medija, aktivistica i uposlenice nevladinih organizacija kao i poduzetnice od kojih je najveći dio učestvovao u izradi video priloga i tekstova:

“Na bazi obavljenih intervjua, angažovana ekspertica Slađana Cvjetković je izradila priručnik odnosno dokument nazvan ‘Smjernice za izvještavanje o ženskom preduzetništvu’ koji je objavljen na web stranici Medijskih inicijativa i putem mailling liste distribuiran medijima u BiH. Smjernice o ovoj, ali i šire o temama koje se reflektuju na žene, kreirane su zahvaljujući informacijama i stavovima dobijenim kroz razgovore, kao i iskustvu ‘Medijskih inicijativa’ koje niz godina realizuju komunikacijske, prije svega medijske projekte”, kažu iz “Medijskih inicijativa”.

OPREMLJENE PROSTORIJE UDRUŽENJA "FUTURA":

Djeci s invaliditetom u Gračanici i njihovim roditeljima omogućeni bolji uslovi rada tokom cijele godine

Nekada hladne i neuslovne prostorije Udruženja "Futura" Gračanica, koje nisu bile adekvatne za rad u zimskim mjesecima zbog dotrajale stolarije i nedostatka potrebnog namještaja i opreme, sada su ispunjene brojnog djecom i mladima s invaliditetom koji svakodnevno provode vrijeme zajedno.

Djeci i mladima, te njihovim roditeljima, bolji uslovi rada i novi edukativno-kreativni sadržaji omogućeni su kroz implementaciju projekta "Žene na izborima u BiH". Realizacijom projektnih aktivnosti prostorije Udruženja "Futura" u okviru Društvenog doma Drafnici adaptirane su i opremljene za konstantan rad u punom kapacitetu tokom cijele godine.

"Pored kvalitetnijeg odvijanja naših aktivnosti stekli su se uslovi da uvedemo nove aktivnosti, da uključimo veći broj članova u naše Udruženje i da obezbijedimo kontinuiran rad našeg Udruženja, naročito u zimskim mjesecima", kazala je Vera Mujić, predsjednica Udruženja "Futura" iz Gračanice.

Kako bi se osigurali uslovi da članice i članovi Udruženja nesmetano i u budućnosti provode sve edukativne i kreativne programske sadržaje, djeci i mladima s invaliditetom i njihovim roditeljima podijeljeni su tableti u okviru projekta. Uz korištenje ove IT opreme oni sada mogu raditi i online, te učestvovati u izvođenju različitih radionica na daljinu. Omogućavanje rada na daljinu se naročito pokazalo potrebnim u uslovima COVID-19 pandemije kada članice i članovi Udruženja "Futura" nisu u mogućnosti organizirati okupljanja u prostorijama Udruženja.

Nakon podjele tableta djeca i mladi s invaliditetom i njihovi roditelji će proći i kroz obuku korištenja IT opreme. Obuku će im pružiti članice i članovi Omladinskog udruženja "ANEA" koje je partner na ovom projektu.

"Mi smo izašli u susret kao partnerska organizacija da djecu i njihove roditelje, a u većini slučajeva njihove mame, obučimo kako da koriste tablete, te koje su to korisne aplikacije koje oni mogu koristiti u cilju njihovog razvoja i socijalizacije", rekao je Kerim Grbić iz Omladinskog udruženja "ANEA" i potpredsjednik Vijeća mladih Grada Gračanice.

Iz Udruženja "Futura" ističu da njihove članice i članovi korištenjem tableta ostvaruju i vremenske i finansijske uštede jer djeca i mladi s invaliditetom ne propuštaju kreativne radionice ni kada su primorani raditi na daljinu. Kako kažu, kontinuitet u sprovođenju edukativnih i kreativnih programskih sadržaja za djecu i mlade s invaliditetom i njihove roditelje je naročito važan kako bi se postigli puni efekti poboljšanja njihovog položaja.

Predsjednica Udruženja Vera Mujić naglašava da su unapređenjem postojećih i razvojem novih aktivnosti posebno zadovoljni roditelji, a naročito majke djece, koje sada pronalaze vremena i za međusobna druženja i uzajamnu podršku, dok je njihovoj djeci dostupno mnoštvo kreativnih sadržaja.

Mirsada Žunić, članica Udruženja "Futura" i majka djeteta s invaliditetom ističe veliku važnost razvoja aktivnosti Udruženja za potrebe starije djece.

"Mlađa djeca imaju prednost da idu u školu i obdaništa. Međutim, djeca kada prerastu u školu i obdanište, te sve vidove obrazovanja, oni su prepušteni roditeljima i sami sebi. U takvim situacijama nastupaju ova udruženja gdje oni imaju priliku da se izraze, svako prema svojim sposobnostima, u kreativnim radionicama i druženju", kazala je Žunić, dodajući kako je implementacijom projekta "Žene na izborima u BiH" umnogome poboljšana svakodnevica djece i mladih s poteškoćama u Gračanici, ali i njihovih roditelja.

"Sada je djeci mnogo toplije. Vole da dolaze ovdje. Tableti su im toliko pomogli, tako da oni i kod kuće rade sami. S tim i mi roditelji imamo više vremena, bar malo za sebe", rekla je Žunić.

Direktnu korist od implementacije projektnih aktivnosti u Gračanici ima stotinu djece i mladih s poteškoćama u razvoju, te njihove majke.

NAPOKON JASLIČKA GRUPA U NEVESINJU:

Djeca dobila kutak za učenje, igru i zabavu, majke veću mogućnost za radni i društveni angažman

Roditelji u opštini Nevesinje dobili su dugoočekivanu jasličku grupu u vrtiću JU „Sveta Evgenija carica Milica“, gdje sada mogu ostaviti svoje mališane na rano obrazovanje i čuvanje u sigurne ruke, što je rezultat aktivnosti provedenih u sklopu projekta „Žene na izborima u BiH“.

Otvaranje jasličke grupe u vrtiću, za djecu uzrasta od dvije do tri i pol godine, naročito je pomoglo majkama s područja Nevesinja koje do sada nisu mogle nakon isteka porodiljskog odsustva upisati djecu u jaslice, što im je uskratilo mogućnost za radni ili bilo kakav drugi društveni angažman.

Provođenjem projektnih aktivnosti jedna prostorija vrtića „Sveta Evgenija carica Milica“ je opremljena potrebnim namještajem i opremom. Time su omogućeni boravak i socijalizacija za najmanje 30 dječaka i djevojčica, dok je njihovim majkama pružena mogućnost da rade ili za društveni angažman.

„Sada konačno mogu dijete poslati u vrtić kako bih otišla na posao i obavljala svoje redovne svakodnevne aktivnosti. Moje dijete je sigurno i ima pristup ranom obrazovanju u ovoj ustanovi, što mi jako puno znači“, kazala je Dajana Oroz iz Nevesinja.

Maja Radovanović, majka dvoje djece koja pohađaju ovaj vrtić, ističe da je oduvijek imala pozitivno iskustvo i saradnju s vrtićem „Sveta Evgenija carica Milica“, ali da su svi roditelji željno iščekivali otvaranje jasličke grupe.

„S ovim projektom su upotpunili svoje prostorije i usluge koje pružaju. S obzirom da sam zaposlena, sada mogu bezbrižno da obavljam svoje aktivnosti, kako poslovne, tako i društvene, ne brinući se za sigurnost i odgoj djece, ali i njihovu edukaciju“, rekla je Radovanović.

Direktorica vrtića „Sveta Evgenija carica Milica“ Milena Kapor ističe da vrtić dugi niz godina nije bio u mogućnosti opremiti postojeći prostor za formiranje jasličke grupe. Nakon što su upoznali lokalnu zajednicu sa svojim problemom, pomoć im je pružena kroz projekt „Žene na izborima u BiH“ na koji se javila Opština Nevesinje. Kapor kaže da su postignuti rezultati od koristi kako za djecu i roditelje, tako i za cijelu zajednicu.

„Kao dugogodišnji vaspitač koji 30 godina radi sa djecom, veoma dobro znam šta znači boravak djece u vrtiću i odrastanje u svojoj vršnjačkoj populaciji. Ono što smo dobili ovim projektom jeste da smo formirali stariju jasličku grupu, da smo pružili pomoć majkama da mogu da se ostvare na poslovnom, društvenom i kulturološkom planu. Pored toga, otvaranjem jasličke grupe smo zaposlili dvije mlade majke, što je jako značajno u ovom vremenu.“, istakla je Kapor.

Projektom je pomognuto 30 djece uzrasta od 2 do 3,5 godine koji su na cjelodnevnom i poludnevnom boravku u vrtiću, ovisno o potrebama njihovih roditelja. Ujedno je i 30 majki dobilo priliku da bezbrižno odlaze na posao, dok je onim nezaposlenima pružena prilika da traže zaposlenje. Time su postignuti osnovni ciljevi projekta, a to su razvoj socijalnih usluga i unapređenje ekonomskog i društvenog položaja žena u Nevesinju.

BESPLATNI PREVENTIVNI PREGLEDI DOJKI DOSTUPNI SVIMA: S prenosivim ultrazvukom do svake žene u okolini Bijeljine, rano otkrivanje raka spašava živote žena

Besplatni preventivni pregledi s ciljem ranog otkrivanja raka dojke po prvi put će biti omogućeni svim djevojkama i ženama iz cijele bijeljinske regije. Zahvaljujući dva mobilna ultrazvučna aparata donirana Domu zdravlja Bijeljina kroz projekat "Žene na izborima u BiH", ostvarena je mogućnost da se u svih 26 porodičnih ambulanti koje pokriva Dom zdravlja Bijeljina besplatno pregleda svaka ženska osoba starija od 15 godina.

Zdravstvenom uslugom biće pokriveno gotovo 4.000 žena u krugu od 90 kilometara od centra Bijeljine, a jedna od njih je i Mira Dujković iz Suvog polja koja više ne mora ići u 12 kilometara udaljenu Bijeljina kako bi obavila preventivni ultrazvučni pregled.

"Nama na selima ovaj mobilni ultrazvuk mnogo znači. Došla sam tu u našu ambulantu na besplatan pregled, i ne moram hodati do Bijeljine", kaže Mira Dujković, jedna od brojnih korisnica koja je dobila priliku za besplatan ultrazvučni pregled koji u velikom broju slučajeva spašava živote.

Rak dojke vodeća bolest u ženskoj populaciji u Republici Srpskoj, sa incidencijom 18,9 posto u periodu od pet godina, u 2020. godini dijagnosticiran je kod 1.554 žena u BiH, a u prosjeku godišnje 570 žena premine od ove bolesti koja se ranim dijagnostifikovanjem u većini slučajeva može suzbiti. Doktorica Jela Aleksić, radiologinja u Domu zdravlja Bijeljina, kaže kako je mobilni ultrazvuk novina koja mnogo znači kako bi jedan ovakav pregled bio dostupan svim ženama:

"Suvo Polje na primjer nije tako blizu grada, kao i veliki broj sela u okviru Bijeljine koja su dalje od grada, tako da smo mi sad u mogućnosti da sa aparatom dođemo bliže ženama, da im ukažemo na veliki značaj prevencije, ranog otkrivanja bilo kakvih promjena-pogotovo onih sumnjivih na malignitet. Dobili smo aparat koji je dobre rezolucije, jako kvalitetan i što je najbitnije – prenosiv, tako da možemo da dođemo blizu žena u

njihovo mjesto da one ne moraju da putuju", pojašnjava dr. Jela Aćimović prilikom posjete Suvom Polju.

Specijalistica porodične medicine i pomoćnica direktora za medicinska pitanja u Domu zdravlja Bijeljina Dr. dr. Gordana Savin potcrtava važnost dostupnosti preventivnih pregleda za svaku ženu.

"Uz pomoć portabilnog ultrazvučnog aparata sada radimo preventivne preglede dojki u mjestima udaljenim od centralne zgrade Doma zdravlja Bijeljina. Zahvaljujući donaciji ovog ultrazvučnog aparata koji je i više nego zadovoljavajući, kao i ovom projektu, žene iz ugroženih kategorija – žene koje nemaju zdravstveno osiguranje, žene koje se nalaze u ruralnim područjima, i koje ne mogu lako da dopru do zdravstvene zaštite niti su u mogućnosti da obave ovakav pregled, dobile su priliku da se pregledaju i da uočimo rane promjene i možemo da reagujemo na vrijeme i da se spase životi žena", kaže dr. Gordana Savić.

"Budući da je karcinom dojke jedan od vodećih uzroka smrtnosti, ove žene, a njih ima oko 4.000 na području Semberije, imaće mogućnost da očuvaju svoje zdravlje, da spriječimo fatalne ishode i da im učinimo dostupnim ove preglede koji su danas zaista nešto što je najsavremenije u svijetu", dodaje.

Kroz aktivnosti "Skrining i prevencija raka dojke" s ciljem podrške uspostavljanju besplatne usluge pregleda dojki ženama iz ruralnih dijelova Semberije biće omogućeni pregledi ženama koje žive u ruralnim područjima i bavljene poljoprivredom i seoskim domaćinstvom im ne dozvoljava vrijeme za odlazak u ambulante doma zdravlja na preglede, žena koje nemaju zdravstveno osiguranje, žena koje su na liniji siromaštva i pripadnica Romske populacije.

"Smatramo da će ovi aparati ubrzati proces dijagnostike i podići mogućnosti i svijest naših sugrađana o važnosti prevencije i redovne kontrole. Nastavićemo da sarađujemo i da podržavamo projekte UNDP-a i Dom zdravlja Bijeljina", kaže Ljubiša Petrović, gradonačelnik Bijeljine. Ukupna vrijednost nabavke je 40,312.50 KM, od čega je kao partner na projektu Grad Bijeljina obezbijedio učešće od 17,860.20 KM.

PODRŠKA RAZVOJU SOCIJALNIH USLUGA:

Općina Tešanj bogatija za sigurno dječije igralište i kancelariju “Žene za žene”

Na području Općine Tešanj u protekloj godini kroz projekat “Žene u BiH” podržane su dvije inicijative podrške razvoju socijalnih usluga za građanke i građane- sigurno i funkcionalno dječije igralište olakšalo je život djeci i roditeljima smještenim u većem stambenom naselju u neposrednoj blizini Osnovne škole “Rešad Kadić” i nekoliko okolnih vrtića, a podržano je i uspostavljanje kancelarije “Žene za žene”.

Roditelji koji su se ranije pribojavali za sigurnost djece na spomenutoj lokaciji, danas uživaju sa svojim mališanima na potpuno funkcionalnom igralištu sa sigurnom podnom podlogom i svim rekvizitima. Igralište je opremljeno dodatnim sadržajima koji zadovoljavaju potrebe djece s poteškoćama u razvoju i njihovih roditelja.

Tešanjka Vahida Ćostović kaže da svakodnevno dolazi na igralište gdje se uspijeva i odmoriti, dok njeno dijete može sigurno koristiti sve sprave za igranje, bez rizika da izađe na ulicu.

“Sprave su prilagođene djeci s poteškoćama u razvoju, kao i djeci manjeg uzrasta, što je jedna velika prednost i sigurno olakšanje roditeljima, ali i nastavnicama i nastavnicima”, kazala je Ćostović.

Postavljanje sigurnosne podne podloge duž kompletnog igrališta omogućilo je da djeca s poteškoćama u razvoju bez straha koriste sve rekvizite. Kompletno igralište je ograđeno, ima prilaze za osobe sa invaliditetom, ugrađenu rasvjetu i video nadzor.

“Posebno smo ponosni jer je igralište maksimalno posjećeno. Majkama je omogućeno da imaju više vremena za odmor, druženje i razmjenu iskustava s drugim majkama”, ističe Hasan Plančić, viši referent za rad sa mjesnim zajednicama pri Općini Tešanj.

Pored opremanja igrališta, u Općini Tešanj je podržano i uspostavljanje kancelarije “Žene za žene” gdje gotovo 1.500 korisnika i korisnica Centra za socijalni rad imaju neophodnu podršku u ostvarivanju svojih prava.

“Nabavljena je oprema i bit će otvoreno savjetovalište gdje ćemo omogućiti podršku našim sugrađankama i sugrađanima koji su u potrebi”, kazao je Sabahudin Omerbašić, direktor JU Centra za socijalni rad Tešanj.

Hasan Plančić iz Općine Tešanj ističe da je najveći benefit uspostave kancelarije “Žene za žene” pružanje stalne pomoći korisnicama da se na najbrži i najlakši mogući način upoznaju sa svojim pravima. Iako je kancelarija usmjerena prvenstveno na pružanje pomoći ženama, na raspolaganju je svim sugrađanima.

“Cilj nam je da do svake građanke dođe informacija o postojanju i radu ovog Centra”, ističe Plančić, dodajući kako Centar u skorijoj budućnosti planira angažovati psihologa koji bi pružao pomoć ženama žrtvama nasilja u porodici, kao i onima koje se suočavaju s eventualno drugim problemima. Centar namjerava uspostaviti i mini jaslice gdje bi majke po potrebi mogle ostaviti na čuvanje svoju djecu na nekoliko sati.

“Naravno, planovi su ambiciozni jer zahtijevaju dodatna sredstva i dodatni prostor. Za njihovu realizaciju nam je potrebna podrška partnera, ali mislim da smo krenuli u pravom smjeru”, dodao je Plančić.

Direktnu korist implementacije projektnih aktivnosti ima gotovo dvije hiljade građanki i građana, među kojima su i najosjetljivije kategorije društva kao što su porodilje, žene žrtve nasilja, djeca s invaliditetom i poteškoćama u razvoju, te stare i iznemogle osobe. Krajnji cilj je osiguranje pristupačnosti svim ustanovama i javnim uslugama u skladu s potrebama socijalno ugroženih osoba.

ULTRAZVUČNI APARAT ZA DOM ZDRAVLJA OLOVO:

Besplatnim pregledima žena mlađih od 50 godina do bolje
prevencije raka dojke

Zahvaljujući novom ultrazvučnom aparatu u Domu zdravlja Olovo žene mlađe od 50 godina dobijaju priliku da obave besplatan preventivni pregled s ciljem ranog otkrivanja raka dojke. Pregled se primjenjuje na ženama koje nemaju znakove raka dojke, a pomoću kojeg se mogu otkriti rane promjene u tkivu dojke dok je liječenje još uvijek moguće, zbog čega je jako važno njegovo otkrivanje u ranom stadiju.

Cilj je omogućiti bolje i pristupačnije usluge socijalne i zdravstvene zaštite za sve žene sa područja općine Olovo kako bi svaka od njih dobila jednaku šansu za pregled i ranu dijagnostiku. Predviđene su aktivnosti na uspostavljanju podrške u prevenciji raka dojke i ranog dijagnostici, te smanjenju stope mortaliteta žena izazvane ovom bolešću koja je u 2020. godini dijagnosticirana kod 1.554 žena u BiH, i od koje u prosjeku godišnje premine oko 570 žena.

“U našem svakodnevnom radu primijetili smo da generalno u zdravstvenom sistemu BiH nedostaje screening programa za mlađe žene. Trenutno Zavod zdravstvenog osiguranja Zeničko-Dobojskog kantona organizira postupak mamografija kod žena starijih od 50 godina. Međutim taj prostor za žene koje su mlađe od 50 godina, i kod kojih je zlatni standard u ranom otkrivanju karcinoma dojke ultrazvučni pregled dojke – ne postoji. Iz tog razloga, i zbog slučajeva otkrivanja karcinoma dojke kod mlađih žena koje smo imali u praksi, odlučili smo da kandidujemo projekat screeninga dojke kod žena mlađih od 50 godina”, kaže Izudin Kučanović, direktor Doma zdravlja Olovo, dodajući kako će se u DZ Olovo odmah krenuti sa screeningom karcinoma dojke kod pacijentica mlađih od 50 godina:

“Kao što je poznato, karcinom dojke ukoliko se otkrije u ranoj fazi je izlječiva bolest, tako da i na ovaj način pozivam naše sugrađanke da se prijave i da pregledamo što veći broj naših sugrađanki”.

Ultrazvučni aparat nabavljen je u okviru projekta “Žene na izborima u BiH”, a u sufinansiranju nabavke učestvovalo je Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona kroz JU Dom zdravlja Olovo, u partnerstvu sa Općinom Olovo.

Prema riječima Lejle Ramić Mesihović, menadžerice Projekta “Žene na izborima”, osim zdravstvene, nabavka ultrazvučnog aparata i omogućavanje besplatnih pregleda ima i veoma bitnu socijalnu komponentu:

“Aparat bi trebao da zadovolji osnovne potrebe žena koje trebaju ultrazvučne preglede, ali se ovim uvodi i jedna nova besplatna socijalna usluga, jer će sada moći i žene mlađe od 50 godina da se pregledaju, te da učestvuju u programu prevencije raka dojke, odnosno ranog otkrivanja raka dojke. Budući da ovaj vid socijalne usluge još uvijek nije obuhvaćen preko kantonalnog zdravstvenog osiguranja, posebno smo ponosni da je ovaj projekat doprinio njenom uvođenju. Projekat koji se bavi ženskim liderstvom učestvuje u jednoj ovakvoj intervenciji kako bismo imali društveno angažovanu ženu koja je zdrava, bezbjedna i stabilna”, kaže Lejla Ramić Mesihović, dodajući kako su Zeničko-Dobojski kanton, Općina Olovo i Dom zdravlja Olovo obezbijedili sufinansiranje u iznosu od skoro 50 posto.

Načelnik Općine Olovo Džemal Memagić kaže da se kod odabira aktivnosti odlučilo za nešto što je najpotrebnije stanovnicima i stanovnicama općine i zdravstvu:

“Aparat će definitivno pomoći oko ranog otkrivanja tumora dojke, a znamo daje preventiva već pola izlječenog. Nije to jedini projekat UNDP-a i Općine Olovo, imamo dobru saradnju u svim segmentima, i želio bih se zahvaliti svim ljudima u UNDP-u koji razumiju Olovo i manje općine, jednostavno i mi želimo da budemo razvijeniji, napredniji, i da zaštitimo zdravlje naših građana i građanki”.

NOVE PROSTORIJE ZA "OSMJEH ŽENE":

Podrška ženama, mladima i osobama treće životne dobi u Laktašima

Multifunkcionalni centar za pružanje usluga u Laktašima otvoren u obnovljenim prostorijama Udruženja žena "Osmjeh žene", mjesto je okupljanja, edukacije, pomoći ženama u stanju socijalne potrebe i zajedničkog rješavanja životnih problema. Sada i žene iz marginaliziranih skupina - posebno žene iz ruralnih područja koje čine 64 odsto ukupnog stanovništva opštine Laktaši, kroz aktivnosti Centra dobijaju priliku da učestvuju u radionicama o zaštiti žrtava nasilja, prevenciji raka dojke i grlića maternice, uzročno posljedičnim vezama, mjerama primarne prevencije, sekundarnoj prevenciji i ranom otkrivanju.

"Samo u 2022. godini 90 osoba će proći kroz razne radionice humanitarnog, socijalnog i drugog karaktera. Centar će zaista dobro doći Laktašima tako što ćemo uvesti inovacije, unaprijediti postojeće servise i mrežnom multiplikacijom raširiti naše razne sekcije i angažovanje žena u svakom pogledu", kaže Svjetlana Pejašinović iz Udruženja žena "Osmjeh žene" Laktaši.

Prostor je obnovljen kroz projekat "Žene na izborima u BiH", a uz navedeno, tu će se organizirati kreativno slobodno vrijeme za mlade kroz druženje i kreativne radionice, kao i za djecu bez roditeljskog staranja. Svoj prostor će dobiti i osobe treće životne dobi za koje će se organizirati kreativne i zabavne aktivnosti kroz pjevačke grupe, čitanje poezije i pripreme raznih nastupa.

Sanela Ratković, šefica odsjeka za društvene djelatnosti opštine Laktaši i koordinatorica projekta "Žene na izborima" za ovu opštinu kaže kako je jedna od aktivnosti koja se provodila u prethodnoj godini u okviru Projekta bila upravo podrška jedinicama lokalne samouprave u domenu socijalnih inovacija:

"Opština Laktaši je prepoznala potrebu za pomoći marginalizovanim kategorijama stanovništva, a projekat "Multifunkcionalni centar za pružanje usluga u zajednici" predstavlja jednu od aktivnosti. U okviru Centra pored određenih usluga provodiće se i edukativni programi namijenjeni prvenstveno ženama kao što su jačanje ženskog liderstva, podrška rodnoj ravnopravnosti, programi koji su namijenjeni mladim porodicama, te programi za mlade i djecu predškolskog uzrasta. Multifunkcionalni centar predstavlja i dobru osnovu za razvijanje partnerstava na lokalnom nivou, a s druge strane i umrežavanje udruženja "Osmjeh žene" sa ostalim organizacijama u okruženju koje provode iste ili slične programe", ističe Sanela Ratković, a zamjenik načelnika opštine Laktaši Darko Stanković ističe podršku ove opštine svim projektima i aktivnostima koje provode članice Udruženja "Osmjeh žena" Laktaši:

"Opština je nosilac projekta socijalnih inovacija i uređenja prostora u svrhu unapređenja postojećih i razvoja novih socijalnih usluga. Prostor je vlasništvo Opštine Laktaši koje smo mi odlukom Skupštine opštine dodijelili Udruženju na korištenje bez naknade kako bi imali adekvatne uslove za rad".

Direktorica JU Dom zdravlja Laktaši Dr. Snježana Radetić ističe značaj i unaprjeđenje saradnje na lokalnom nivou:

"Dom zdravlja dugo godina ima uspješnu saradnju sa Udruženjem "Osmjeh žene" na raznim projektima, a uglavnom su to programi prevencije za ciljane grupe. Ove godine ćemo napraviti i memorandum o uzajamnoj saradnji i pokušati da što više naših pacijentica i pacijenata uključimo u programe prevencije. Imaćemo ciljane grupe, nastojaćemo da to budu žene koje su u stanju socijalne potrebe, i sve one kojima to pravo pripada po godinama starosti", ističe dr. Snježana Radetić.

PRISTUPNA RAMPA U LJUBUŠKOM:

Osobama s invaliditetom omogućeno nesmetano preuzimanje obroka u pučkoj kuhinji

Izgradnjom pristupne rampe ispred pučke kuhinje u Ljubuškom stare i nemoćne osobe, te osobe s invaliditetom mogu nesmetano preuzimati svoje obroke, što je rezultat implementacije projekta „Žene na izborima u BiH“. U okviru projekta, pučka kuhinja opremljena je i sa dva klima uređaja koji će pomoći grijanje i hlađenje unutrašnjeg prostora zgrade.

Aktivistice i aktivisti, i humanitarke i humanitarci u Ljubuškom godinama su čekali na otvaranje pučke kuhinje kako bi na taj način obezbijedili barem jedan obrok dnevno ljudima u stanju socijalne potrebe. Dodatni problem predstavljala je činjenica da većina socijalno ugroženih stanovnika u Ljubuškom živi u ruralnim područjima i mjesnim zajednicama koje su udaljene i po 20 kilometara od sjedišta grada.

Obnovom zgrade Crvenog križa u Ljubuškom, zahvaljujući saradnji Grada Ljubuški, Centra za socijalni rad, Crvenog križa i humanitarne udruge Marijine ruke, ovaj grad je dobio svoju pučku kuhinju koja je svečano otvorena u januaru 2022. godine. U kuhinji koja je smještena u objektu Crvenog križa svakog dana u sedmici, osim nedjelje, spremaju se besplatni obroci za 200 građanki i građana u stanju socijalne potrebe. Pojedini korisnicima obroci se dostavljaju na adrese, dok drugi sami preuzimaju obroke u kuhinji.

Kako bi se omogućio adekvatan pristup pučkoj kuhinji osobama s invaliditetom, te starim i slabo pokretnim građankama i građanima Ljubuškog, projekt „Žene na izborima u BiH“ je pomogao izgradnju i postavljanje prilazne Rampe na objektu Crvenog križa.

Direktor Centra za socijalni rad Ljubuški Viktor Grbavac ističe da je ovaj projekt hvale vrijedan, te dodatni podsticaj za poboljšanje i drugih socijalnih usluga na području Ljubuškog.

„Rekonstruisali smo zgradu Crvenog križa koja je bila stara i u derutnom stanju. Mi smo izradili unutrašnji prostor, oko 200 kvadrata pučke kuhinje koja je namijenjena za 200 korisnika na području Grada Ljubuškog. Zahvala projektu „Žene na izborima u BiH“ koji je omogućio klimatizaciju prostorija i izgradnju rampe koja će pomoći da slabo pokretnim osobama, starim i nemoćnima omogućimo dolazak po obrok. Hvala i udruzi Marijine ruke koja je osigurala namirnice i potpisala ugovor zajedno s Gradom Ljubuškim, Crvenim križom i Centrom za socijalni rad na pet godina“, kazao je Grbavac.

On pojašnjava da je zgrada Crvenog križa u Ljubuškom u proteklih šest mjeseci intenzivno obnovljena. Postavljena je fasada, popravljeno je krovšte, zamijenjen je krov, te je obnovljena i prostorija za polaganje prve pomoći, kao i ured Crvenog križa te udruge Marijine ruke.

Korisnicima pučke kuhinje će u budućnosti biti dostupna raznovrsna jela. Kuharica Nela Nosić otkriva da će petkom u jelovnik biti uvrštena i riba s povrćem, dok će za dane praznika biti spremni bogatiji obroci.

„Planiramo obradovati korisnike uvijek novim jelovnikom“, kaže Nosić, te dodaje kako je sretna što je dobila priliku da sprema obroke za socijalno ugrožene sugrađanke i sugrađane:

„Posebno me raduje da ću svojim radom doprinijeti barem jednom dnevnom toplom obroku osobama koje nisu u mogućnosti sebi to osigurati. Žene su tradicionalno kroz povijest uvijek vodile brigu o svojim najbližima. Naše kuharsko djelovanje, to jest pružanje pomoći sugrađanima je i naša odgovornost kao članova zajednice modernog društva. Mi ovdje imamo priliku da kroz svoj rad pružimo sugrađankama i sugrađanima dnevno topli obrok i na taj način im olakšamo ionako tešku svakodnevicu, kako bi osjetili da nisu sami i napušteni. Kao što kažu, radost se uvećava kad se dijeli“.

Implementacija projekta „Žena na izborima u BiH“ u Ljubuškom dio je napora da se osigura pristupačnost svim ustanovama i javnim uslugama u skladu s potrebama socijalno ugroženih osoba. Direktnu korist od realizacije ovog projekta u Ljubuškom imaju žene u stanju socijalne potrebe koje žive same bez tuđe njege, korisnice socijalne pomoći koje žive s porodicom, žene koje nisu u stanju socijalne potrebe, ali brinu o drugim socijalno ugroženim članovima porodice, te ostali korisnici u stanju socijalne potrebe i osobe s invaliditetom.

TERAPIJSKO PLIVANJE HALLIWICK METODOM:

Škola plivanja SPID pomaže djeci, ali i njihovim roditeljima da postanu odlični plivači i plivačice

Elma Kurtanović iz Sarajeva kaže kako njen sin prije dolaska u Plivački klub SPID nije htio ni prići vodi, ali da je nakon samo par mjeseci treniranja proplivao i zavolio vodu:

“Trener nas je pozvao da dođemo i probamo, i ispalo je fantastično. Sada samostalno pliva na moru i ovdje na bazenu”, kaže Elma Kurtanović, dodajući kako trenerice i treneri SPID-a osim djeci, u velikoj mjeri pomažu i samim roditeljima:

“Treneri su nas učili kako da postupamo sa našom djecom, kako da ih kroz igru naučimo da plivaju, da ih oslobodimo straha. Samim tim i mi smo dobijali samopouzdanje, i to je za nas zaista jedno veliko pozitivno iskustvo. Zahvaljujući našoj velikoj porodici SPID, sada mogu reći da sam odličan plivač”.

Plivački klub “SPID” u okviru projekta “Žene na izborima u BiH” realizovao je aktivnost “Podrška uslugama za djecu sa poteškoćama u razvoju i invaliditetom” za 20 djece i mladih sa invaliditetom i 20 majki koji su učestvovali na edukacijama o terapijskom plivanju prema Halliwick metodi. S djecom, mladima i njihovim majkama volonterski su radila četiri edukatora. Organizovao je 10 teorijskih obuka i 20 praktičnih treninga za roditelje.

“Kroz Halliwick metodu se primjenjuje individualni pristup svakom djetetu, ali se radi u grupi. Ideja je bila da roditelje prvo edukujemo kroz teoretski dio, a nakon toga idemo u praktični dio da oni konkretno vide šta treba da rade sa svojom djecom”, kaže Amel Kapo, trener u PK SPID koji pojašnjava kako je ideja kluba da svi budu uključeni i da ni jedno dijete ne ostane iza - okuplja djecu sa invaliditetom, sa različitim vrstama, stepenima i oblicima invaliditeta, kao i djecu tipičnog razvoja.

Pozitivna iskustva dijeli i Naila Njemčević:

“Mlađi sin Nedim, dijete s poteškoćama u razvoju, uživa u vodi i to je njegov prostor. Jedina stvar u životu za njegovih 16 godina za koju nikad nije rekao ‘Neću’, jer to voli”, dodaje Naila.

“SPID” je za njegove članice i članove mnogo više od plivačkog kluba, jer osim treninga plivanja, djeca sa trenericama i trenerima odlaze i u pozorište, kino, na jahanje ili skijanje, i zajedno se uključuju u sve društvene aktivnosti:

“Moja djeca su u SPID-u naučila i skijati, što nije bilo za očekivati za mlađeg sina Nedima. SPID je to uspio”, zaključuje Naila.

Trener Amel Kapo kaže kako je osim rada s djecom, od velike koristi i rad s roditeljima. Poseban fokus bio je i na rasterećenju majki, odnosno njihovom osposobljavanju da budu podrška djeci prilikom bavljenja plivanjem.

“Kroz našu praksu smo shvatili da je velika potreba za edukacijom roditelja. U biti, većina njih možda ni ne zna da pliva, odnosno ne znaju šta da rade sa svojom djecom kada odu u Fojnicu na rehabilitaciju ili eventualno na more”.

CENTAR ZA PORODICU BANJA LUKA:

“Svako ko ima potrebu da ga se sasluša, ako se nalazi u dilemi ili ima neku životnu krizu, može doći na razgovor i savjetovanje”

“Dovedem djecu, i njima je ugodno dok ja obavim sve što mi je potrebno, ovdje mogu da se druže, igraju, da se upoznaju i da upoznaju naše socijalne radnice i ostale koji ovdje rade i koji su vrlo su ljubazni”.

Prostor u kojem je smješten Centar za porodicu preuređen je i opremljen kroz projekat “Žene na izborima u BiH”. Dajana Šipraga Zlojutro, socijalna radnica i porodična terapeutkinja u CSR Banja Luka kaže kako je Centar za porodicu “produžena ruka” Centra za socijalni rad:

“Cilj je da se djelatnosti CSR prije svega fokusiraju na preventivni rad, jer do sada smo više bili poput vatrogasaca koji gase požar tamo gdje nastane. Sada je ideja da preduprijedimo te požare i radimo preventivno sve što je u našoj moći. Da obuhvatamo ne samo sve ranjive kategorije, već bilo koje pojedince koji imaju potrebu za savjetovanjem i psihoterapijom, a to Centar za porodicu ima u svom sastavu”, kaže Dijana Šipraga Zlojutro, pojašnjavajući kako su korisnicima i korisnicama na raspolaganju dva savjetnika i dva psihoterapeuta koji rade individualno i porodično savjetovanje:

Formiranje Centra za porodicu Banja Luka kao posebne organizacione jedinice Centra za socijalni rad gdje će se pružati socijalne usluge za porodicu i djecu, brojnim korisnicima i korisnicama je olakšalo pristup socijalnim uslugama. Direktnu korist će imati 3770 korisnika usluga Centra, ali i ostali građani sa teritorije Grada Banja Luka, koji se mogu obratiti za usluge porodično-bračnog savjetovaništva a ne nalaze se na evidenciji JU Centar za socijalni rad.

Jedna od njih je i Amira Muratović, koja ne krije zadovoljstvo uslovima koje pruža novootvoreni Centar za porodicu smješten u prostoru u vlasništvu Grada Banja Luka, a kojim raspolaže Centar za socijalni rad.

“Lijepo je i mogu normalno i u miru da popričam sa svojom socijalnom radnicom, privatno i u ugodnoj atmosferi”, kaže Amira Muratović. Dodaje kako je ranije u prostorijama Centra za socijalni rad također dobijala potrebne usluge, ali da je bilo teže, posebno kad je u pitanju održavanje privatnosti:

“Ovdje imamo puno prostorija, opuštenije možemo pričati sa socijalnim radnicima za razliku od Centra za socijalni rad gdje je zbog gužve bilo manje prilike za razgovor”, dodaje, te preporučuje dolazak svima kojima je potreban bilo koji vid podrške:

“Svako ko ima potrebu da ga se sasluša, ako se nalazi u dilemi ili ako ima neku životnu krizu, može doći na razgovor u savjetovaništvo. Nastavljamo da radimo i sa svim ranjivim kategorijama sa kojima smo radili i do sada, a to su osobe sa invaliditetom, stara lica, lica koja imaju hronično oboljenje, dugoročno nezaposleni, kao i maloljetnici koji imaju probleme u ponašanju koji su također naša ciljana grupa”, dodaje, ističući kako je Centar za porodicu “jedna novina koja će se dugoročno osjetiti u radu sa korisnicama i korisnicima u smislu preventivnog djelovanja”:

“Osnivanjem Centra za porodicu dobili smo ono što u stvari ni jedan CSR u Republici Srpskoj nema, a to je preventivno djelovanje. Odlučili smo da u postupku razvoda bračnih partnera koji imaju maloljetnu djecu, a koji su obavezni da prođu kroz postupak mirenja u Centru za socijalni rad – po automatizmu moraju proći kroz savjetovaništvo i imaće priliku za besplatnu psihoterapiju. Na ovaj način radimo ono što bismo ustvari trebali da radimo najviše, a nismo imali prilike”.

UNAPRJEĐENJE ŽENSKOG SPORTA U NEVESINJU:

Nova oprema stigla je u pravi čas i koristi se u punom kapacitetu

Povećanje brojnosti članica klubova koji postoje na području ove jedinice lokalne samouprave (JLS), a koji bi se osnažili nabavkom adekvatne sportske opreme i pomagala u sportskoj dvorani „Nevesinjka“ gdje se i odvija većina sportskih aktivnosti i trenažnih procesa, neki su od glavnih ciljeva inicijative „Unapređenje kvaliteta ženskog sporta u opštini Nevesinje“ Udruženja građana Cheerleading i plesni klub „Let’s Dance“ Nevesinje. Inicijativa je podržana kroz poziv za podršku provedbi inicijativa i projekata definisanih u lokalnim gender akcionim planovima (LGAP) na području partnerskih jedinica lokalnih samouprava (JLS), izrađenim i implementiranim kroz projekat „Žene na izborima“.

„Naš klub se bavi Cheerleadingom, freestyleom i show danceom. Okuplja djecu i omladinu od četiri do 20 godina. Trenutno imamo 50 članica. Od potrebne opreme za naš klub kroz projekat su nabavljene tatami puzzle strunjače, koje su nam od velike koristi, obzirom da je cheerleading spoj akrobatike, gimnastike i plesa. Sve što radimo neophodno je izvoditi na mekoj podlozi zbog eventualnih povreda, a i sam prostor za treniranje je sad topliji jer je prekriven pod tatamijem, čime je uveliko unaprijeđen sam proces treniranja“, kaže trenerica u ovom klubu Saša Brenjo.

„Oprema nabavljena u fiskulturnoj sali je već uveliko u upotrebi, kako na časovima fizičkog za učenice i učenike SŠC „Aleksa Šantić“, tako i na treninzima klubova koji treniraju tamo. To su odbojkaški, košarkaški i rukometni klubovi, i ženski i muški. Sada su takođe aktuelni turniri i različite utakmice pa je i taj segment rada sale poboljšan“, dodaje Saša Brenjo iz Nevesinjskog udruženja koje je apliciralo na poziv za podršku u okviru projekta „Žene na izborima u BiH“ čiji je glavni cilj ojačati žensko liderstvo i učešće u procesima donošenja odluka.

Teodora Vasković iz Ženskog rukometnog kluba „Hercegovina“ ističe da je posebna važnost to što je kroz intervenciju podržano više klubova, sa posebnim fokusom na rodnu ravnopravnost:

„Nama su najpotrebnije bile lopte koje smo sada dobili. Prije šest godina smo ponovo pokrenuli rukometni klub koji je nekada ranije djelovao, tu je odbojka, i ostalo se sve svodi na „dječjačke sportove“, kaže Teodora Vasković, dodajući da je svaka podrška sportu, posebno sportistkinjama, u ovom gradu i više nego dobrodošla:

„Ovo je prvi put da neko na ovaj način reaguje kad je podrška ženama i djevojčicama u sportu u Nevesinju u pitanju, kao i podrška djevojčicama i ženama generalno, što nam jako puno znači i bilo bi dobro da ima više ovakvih projekata“, dodala je, ističući i odličnu saradnju sa koordinatorima projekta i njihovu angažovanost tokom njegove realizacije.

U Omladinskom košarkaškom klubu „Velež“ iz Nevesinja, koji je takođe podržan kroz projekat, od ove godine treniraju i djevojčice:

„Tek smo počeli, za sada na treninzima imamo 10-12 djevojčica, ali nadamo se da će ih biti sve više“, kaže trener Nikola Šešlija, dodajući kako su donirane četiri table s obručima od velikog značaja za ovaj klub:

„Stare table su bile dotrajale tako da je nova oprema stigla u pravi čas, i sad imamo više mogućnosti za rad, posebno sa mlađim uzrastima, pošto imamo u planu da dvije table stavimo na manju visinu. Koristimo i strunjače, podlogu i drugu opremu“, dodaje.

Srđan Knežević iz Odbojkaškog kluba „Velež“ Nevesinje koji broji 80-90 djevojčica i od ove godine se takmiči u Prvoj ligi RS, takođe ističe širi značaj nabavljene opreme za zajednicu:

„Opremu tokom dana koriste učenice i učenici za časove fizičke kulture, a poslije podne je zavisno od potrebe na raspolaganju svim klubovima koji tu održavaju treninge, i može se reći da se koristi u punom kapacitetu. Nama je od najveće koristi komplet takmičarska mreža koju smo dobili, koja uključuje mrežu, sajle, stubove..., i može se koristiti unutra i vani, a koristimo i strunjače“.

ŽENE KALOŠEVIĆA ZA RODNU RAVNOPRAVNOST:

“Koliko god se pojam ‘gender’ uglavnom veže za žene, od velike je važnosti za senzibiliziranje čitave zajednice”

Kroz podršku provedbi inicijativa i projekata definisanih u lokalnim gender akcionim planovima (LGAP) na području partnerskih jedinica lokalnih samouprava (JLS) Udruženje žena „Ruka“ Kalošević u partnerstvu s Općinom Tešanj uspjelo je realizirati 10 od 32 aktivnosti iz ovog strateškog dokumenta. Kroz sve aktivnosti, kako aktivno, tako i kroz slušanje o temi kroz srednje i osnovne škole i druge javne ustanove, prošlo je više od 3.000 učesnica i učesnika.

“Ovo nam je prva aktivnost koju smo realizovale u partnerstvu sa Općinom Tešanj i to nam je od velikog značaja. Projekat nam je pružio priliku da aktivno učestvujemo i pomognemo u realizaciji aktivnosti iz našeg LGAP-a”, kaže Suada Mujkić iz Udruženja žena “Ruka”, dodajući kako je odziv na sve aktivnosti bio i više nego očekivan:

“Pored žena koje su se direktno uključile, veliki broj mladih je imao priliku da prođe kroz edukacije i odsluša predavanja. Žene i omladina sa područja općine Tešanj, različite starosne dobi, društvenog, socijalnog i ekonomskog položaja pokazali su veliku spremnost u edukaciji i promociji poboljšanja kako ličnog položaja u porodici i društvu, tako i položaja žene uopšteno”, dodaje, potcrtavajući kako je društvo i danas podjeljeno kada je riječ o rodnoj ravnopravnosti, zbog čega je važno govoriti o ovim temama:

“Mnogi gradovi u BiH sastoje se od manjih ruralnih dijelova gdje se ponekad određeni oblici nasilja nad ženama pogrešno kategorišu kao dio tradicije. Žene često nemaju ličnih finansijskih prihoda te ostaju u nasilnom okruženju radi finansijske zavisnosti, ucjenjivanja djecom ili drugim načinima a često su nasilni slučajevi neprijavljeni policiji i nadležnim organima radi prijetnji i straha od nasilnika. Pored prijeko potrebnih mehanizama za borbu protiv nasilja nad ženama i socijalnih

usluga, jedna od ključnih strategija je u ekonomskoj nezavisnosti žene”.

S tim u vezi, održane su edukacije o pokretanju, vođenju, procedurama i troškovima biznisa, naročito za žene sa sela, edukacije učesnika u postupanju u slučajevima nasilja u porodici, analiza o uzrocima i posljedicama nasilja u porodici, te predstavljeni nalazi analize radi kreiranja politika i podizanja svijesti.

Provedeni su i programi podizanja svijesti i sprečavanja nasilja nad ženama i djevojčicama, prevencije i sprečavanje maloljetničkog nasilja i vršnjačkog nasilja, prevencije bolesti alkoholizma i drugih bolesti ovisnosti i rada sa počiniocima nasilja u porodici.

Održana je i edukacija vijećnica i vijećnika, predstavnicima i predstavnika radnih tijela Općinskog vijeća i zaposlenih u općinskoj upravi o principima ravnopravnosti spolova i integrisanju ovih principa u politike, kao i edukacija vijećnica, vijećnika i zaposlenih u općinskoj upravi o rodno odgovornom budžetiranju.

“Sve ono na što godinama ukazujemo kroz aktivnosti udruženja, jednim djelom uspjele smo da realizujemo zahvaljujući ovoj podršci. Realizovali smo niz gore spomenutih aktivnosti i na taj način smo došli do uposlenih u Općinskoj upravi, Općinskih vijećnica i vijećnika, Centra za socijalni rad, Centra za mentalno zdravlje, Policijske uprave kao i direktora i pedagoga u osnovnim i srednjim školama. Urađen je **promotivni video** kojim ćemo upoznati i širu javnost o problemima rodne ravnopravnosti i na koji način ćemo kao društvo poboljšati i unaprijediti položaj žene koja je izložena nasilju”, ističe, dodajući kako se veliki broj uposlenih u općinskoj upravi i općinskih vijećnika odazvao predavanjima o rodnoj ravnopravnosti i rodno odgovornom budžetiranju:

“Interaktivnim pristupom i predstavljanjem primjera dobre prakse, dijalogom i razmjenom mišljenja nadamo se da smo uspjeli definisati moguće pravce aktivnijeg djelovanja u cilju poboljšanja položaja žene u društvu ali i pravce razvoja kompletnog društva”.

Almira Prnjavorac, referentica u Općini Tešanj, zadužena za praćenje realizacije LGAP i učesnica u aktivnostima kaže kako će korist od projekta imati cjelokupna zajednica:

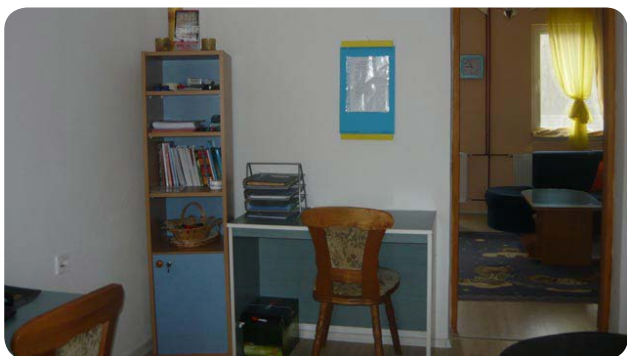
“Koliko god se pojam ‘gender’ uglavnom veže za žene, on je od velike važnosti za senzibiliziranje i razvoj čitave

zajednice – Ako bismo samo jednu djevojčicu spasili kroz aktivnosti sprečavanja nasilja u porodici, to bi bio uspjeh”, kaže, dodajući kako je posebno važno da su u sve bili uključeni i uposlenici i uposlenice općine i općinski vijećnici i vijećnice:

Inicijative i projekti definisani u lokalnim gender akcionim planovima

PODRŠKA SIGURNOJ KUĆI U BIJELJINI:

“Nakon što nam je asfaltiran prilaz, ne trebaju mi dva para obuće kad idem u školu”

Korisnicama Sigurne kuće Fondacije “Lara” Bijeljini, nakon provedene intervencije “Zajedno za bolju zaštitu žena i djece od nasilja” kroz koju je renovirano kupatilo i asfaltiran prilaz objektu, umnogome su olakšani pristup i boravak.

“Naša Sigurna kuća smještena je u ruralnom području, te je asfaltiranjem prilaza olakšan pristup tokom loših vremenskih prilika. Korisnice su morale nositi dva para obuće kada su išle do grada, posla, škole...”, kažu iz tima Fondacije “Lara”.

Intervencija je provedena u sklopu podrške provedbi inicijativa i projekata definisanih u lokalnim gender akcionim planovima (LGAP) na području partnerskih jedinica lokalnih samouprava (JLS) u okviru projekta “Žene na izborima BiH”.

“Prije renoviranja kupatila, u jutarnjim satima dok su se djeca spremala za školu, a zaposlene korisnice Sigurne kuće za odlazak na posao, uvijek je bilo haotično jer je samo jedna osoba mogla koristiti kupatilo, a sada su jutro u Sigurnoj kući mirna, s obzirom da više njih istovremeno može, kako su nam rekle - svoju jutarnju higijenu bez stresa obaviti u kupatilu”, pojašnjavaju.

Jedna od korisnica koja tokom boravka u Sigurnoj kući ide u srednju školu, kaže kako joj je uz renovirano kupatilo, asfaltirani prilaz olakšao odlazak u školu:

“Vjerujem da će rezultati podizanja svijesti o ovoj važnoj temi tek da se vide. Kroz sve aktivnosti sam i lično napredovala, završila kurseve i prošla kroz edukacije, a i sama sam se još više osvijestila i unaprijedila stavove o ovim bitnim temama”, zaključuje.

“Prilikom odlaska u školu morala sam nositi još jedan par obuće kako bi se nakon blatnjavog dijela puta mogla preobuti i čista stići u školu. Sada kako nam je prilaz asfaltiran, ne treba mi zamjenski par obuće.”

Kako pojašnjavaju iz tima “Lara”, do sada je kupatilo mogla koristiti jedna osoba, a nakon intervencije kupatilo istovremeno mogu koristiti četiri osobe. Potrebu za spomenutim intervencijama posebno je povećala pandemija COVID-19 usljed koje je došlo i do eskaliranja nasilja u porodici, povećanog broja žrtava u sigurnoj kući, kao i dužine njihovog boravka.

“Zbog zdravstvene bezbjednosti, nastala je potreba za odvajanjem dijela kuće za boravak novih korisnica koje čekaju rezultate testiranja na COVID-19, odnosno formiranjem izolacionog bloka. Samim tim, kao prioritetna potreba nametnuta je rekonstrukcija, odnosno proširenja kupatila jer je drugo kupatilo funkcionalno vezano za izolacioni blok. Postojeće, drugo, kupatilo bilo je potpuno nedovoljno za potrebe 12-15 žena i djece koje su boravile istovremeno”, kažu iz Fondacije “Lara”, dodajući kako je formiranjem izolacionog bloka omogućeno da korisnica prije nego što joj stignu rezultati testiranja, bude smještena u Sigurnu kuću ili izolovana u blok, i to bez bojazni da bi zaraza mogla da se proširi na ostale korisnice.

Iz Fondacije “Lara” ističu kako je trenutno funkcionisanje Sigurne kuće uredno, a u planu imaju još aktivnosti kako bi se još poboljšali uslovi boravka za svaku korisnicu:

“Željeli bismo u budućnosti napraviti ili adaptirati kupatilo za osobe sa invaliditetom jer smatramo da bi bilo potrebno imati kupatilo koje je prilagođeno njihovim potrebama. U prizemlju imamo prostoriju koja je prilagođena boravku osoba sa invaliditetom bez fizičkih prepreka, ali za sada nemamo odgovarajuće kupatilo za njihov ugodan smještaj”.

UKLJUČITE I NAS:

Predškolsko vaspitanje bliže i dostupnije djeci iz ruralnih sredina Opštine Laktaši

Nakon opremanja prostorija "Centra za djecu, mlade i porodicu" u Laktašima kroz inicijativu "Uključite i nas", poboljšani su uslovi za rad, učenje, igru i druženje za više od 100 djece koja nisu obuhvaćena institucionalnim programima predškolskog vaspitanja i obrazovanja. Voditelji su prošli edukacije za rad koje će ih usmjeriti u realizaciji svih ovih aktivnosti za djecu, a poseban akcenat stavljen je na djecu iz ruralnih sredina koja nikad ranije nisu imala mogućnost da pohađaju bilo kakav program predškolskog obrazovanja.

"I ranije smo u našim prostorijama realizovali aktivnosti za djecu, ali nakon opremanja prostorija i nabavke svog potrebnog namještaja, igraćaka i didaktičkog materijala, djeci su omogućeni svi potrebni uslovi za učenje i druženje, a voditeljima nakon sporovedenih edukacija, olakšan rad u grupi. Pored redovnih aktivnosti predškolskog vaspitanja, voditelji su prošli edukaciju za CDAS skale koje podrazumijevaju procjenu i praćenje rasta i razvoja djeteta, kao i edukaciju za podršku i pomoć roditeljima u radu sa djecom", kaže Vanja Ilić, iz UG "Centar za djecu, mlade i porodicu Laktaši.

Roditelji dovode djecu redovno, dva ili tri puta sedmično, u zavisnosti od uzrasne grupe u trajanju od tri sata.

"Djeca učestvuju u svim aktivnostima koja se sporovode u grupi, a podrazumijevaju društvene aktivnosti, fizički, socijalni i emocionalni razvoj, kao i podsticanje kreativnosti i stvaralaštva", kaže, dodajući kako program koji implementiraju traje devet mjeseci, ali da planiraju nastavak svih ovih aktivnosti i realizacijom programa u jednoj urbanoj i četiri ruralne sredine.

Brankica Popović iz Trna gdje je kroz projekat otvoreno odjeljenje, kaže kako je presretna jer njen petogodišnji sin sada ima priliku dva puta sedmično pohađati radionice u svom mjestu:

"Sretni smo što nešto ovako napokon ima u našem mjestu, što je bliže i dostupnije svoj djeci iz ovog kraja. Sin dva puta sedmično ide na radionice, lijepo mu je i prolazi kroz jedan zaista sveobuhvatan i koristan program, znanje usvaja s lakoćom i na zabavan način", kaže, te posebno ističe značaj socijalizacije:

"Nama nije potreban vrtički boravak, ima nas u užoj porodici dosta s kojima on može boraviti, ali je vrlo važno što se tu druži s djecom i ima priliku raditi po programu kojem ja ništa ne bih dodavala niti bih oduzimala".

Slađana Kaurin živi u Opštini Srbac, ali otkako je čula za program, svog šestogodišnjeg predškolca vodi u Laktaše:

"Tri puta sedmično vozim dijete u 20 kilometara udaljene Laktaše, i mislim da to dovoljno pokazuje koliko sam zadovoljna uslovima koje moj šestogodišnji sin ima. U ta tri sata koliko tu boravi, njemu je pruženo praktično sve što mu treba – igra, učenje, druženje i socijalizacija, imaju i užinicu, rado ide i poslije svakog odlaska pita kada će ponovo doći. Program je sadržajan, kod djece razvija kreativnost, vidi se da se zaista trude s djecom", kaže Slađana Kaurin, dodajući kako je osim radom odgajateljica s djecom, zadovoljna i komunikacijom koju ostvaruju s roditeljima.

Milica Marić, odgajateljica o odjeljenju u MZ Trn prošla je kroz edukaciju za realizaciju CDAS skala:

"Edukacija koju sam prošla mi je veoma važna, i s obzirom da radim kao prosvjetna radnica, to je neka vrsta nadogradnje mog prethodnog znanja. Rad sa djecom je specifičan i to je oblast u kojoj treba da konstantno učimo i napredujemo. Trenutno održavam radionice u Trnu, trenutno imamo grupu od 12 djece i odziv je dobar s obzirom da se radi o nečem što je novo u ovoj sredini", kaže Milica Marić.

Inicijativa "Uključite i nas - Alternativni programi predškolskog vaspitanja i obrazovanja" provedena je u sklopu podrške provedbi inicijativa i projekata definisanih u lokalnim gender akcionim planovima (LGAP) na području partnerskih jedinica lokalnih samouprava (JLS) u okviru projekta "Žene na izborima u BiH".

ADAPTIRANE PROSTORIJE KUD GRADINA:

Žene Gradišća kroz radionice dobile priliku da iskažu svoju kreativnost, druže se i rade tokom cijele godine

Adaptacijom i proširenjem radionice za izradu tradicionalnih nošnji, tkanja i veza u prostorijama Kulturno-umjetničkog društva "Gradina" iz mjesta Gradišće kod Zenice, žene ovog kraja dobile su adekvatan prostor u kojem se mogu družiti i kreativno izraziti.

"Do sada žene na selu nisu imale priliku da iskažu svoju kreativnost, a sada zbog obnovljenih prostorija imaju priliku da se druže i rade. Zavisno od njihovih obaveza bude nas po 15-20 na radionicama, deset nas je kroz aktivnosti prošlo obuku za tkanje, ostale žene šiju, heklaju, pletu... i skupa provodimo kvalitetno vrijeme", kaže Envera Talić, članica KUD-a Gradišće.

Prostorije su adaptirane u sklopu podrške provedbi inicijativa i projekata definisanih u lokalnim gender akcionim planovima (LGAP) na području partnerskih jedinica lokalnih samouprava (JLS) u okviru projekta "Žene na izborima u BiH".

Envera Talić ne krije oduševljenje što je imala priliku da stekne vještine rada na tkalačkom stanu, i što skupa sa drugim ženama doprinosi razvoju KUD-a, ali i podršci lokalnoj zajednici.

"Ovo mi je toliko značilo, toliko sam ponosna na sve što sam uradila, i sve žene su oduševljene. Instruktorica je bila zadovoljna našim uspjehom, a sada i mi možemo obučiti druge zainteresovane žene. Nama tkalački zanat nije baš nepoznat, neke su se sretale s tim možda kao djevojčice ili djevojke, a sada imamo priliku da radimo i zarađujemo, sada je to naša mašina i naša radnja", kaže, dodajući kako je posebno važan doprinos projekta rješavanje problema grijanja:

"Sada ne moramo više praviti pauzu od nekoliko mjeseci, već se možemo okupljati i raditi tokom cijele zime. Ove zime su čak i iz mjesne zajednice održali nekoliko sastanaka u našim prostorijama, tako da smo pomogle i svoju lokalnu zajednicu", s ponosom ističe, dodajući

kako žene Gradišća namjeravaju nastaviti s radom:

"Izradile smo torbe, nekoliko metara ponjava, pojase za mušku narodnu nošnju..., i već ima interesa za naše proizvode tako da ćemo ih moći prodati i od toga finansirati naše daljnje aktivnosti"

Edin Bujak, predsjednik KUD-a, kaže kako se uz aktivnosti radionice za tkanje, šivenje i vez, trenutno u prostorijama KUD Gradina-Gradišće provode redovne probe folklorne i vokalno-instrumentalne sekcije, što je omogućio realizirani projekat:

"Stvoreni su stvoreni su odlični uslovi za okupljanje i druženje žena na ruralnom području tokom cijele godine, što je do sada bilo teško izvodivo. Nabavljeni su materijali, nove mašine za šivenje, tkalački stan, odražana obuka rada na tkalačkom stanu, kaže Edin Bujak potcrtavajući kako je spomenutim aktivnostima omogućeno znatno bolje radno okruženje i krairana pozitivna atmosfera:

"U određenoj mjeri omogućena je i samoodrživost radionice jer će učesnice i učesnici moći prodati neke od svojih proizvoda što će doprinijeti ekonomskom osnaživanju žena i KUD-a Gradina-Gradišće. Broj žena se polako povećava, poboljšane su mogućnosti za organiziranje novih radionica i od proljeća ćemo svakako krenuti i u tom pravcu."

MLADI GRAČANICE U AKCIJI:

“Želim pomoći - izgradimo svijest za bolji grad”

Uličnim akcijama i edukacijama u srednjim školama i SOS Dječijem selu u Gračanici članice i članovi Vijeća mladih Općine Gračanica su se kroz inicijativu “Želim pomoći - izgradimo svijest za bolji grad” aktivno uključili u izgradnju svijesti o nasilju na osnovu pola, nasilju u porodici i međuvršnjačkom nasilju uz poseban akcenat na problem narkomanije i alkoholizma.

“Nakon osam uličnih akcija i osam edukacija, smatramo da smo u velikoj mjeri skrenuli pažnju na problematiku nasilja, a to mišljenje proizlazi iz povratnih informacija učesnika edukacija i prolaznika kojima smo dijelili promotivni materijal te razgovarali sa njima. Samim tim smo na neki način utjecali na njihov stav o problematiki nasilja, te na neki način utjecali na njihovu svijest o tome”, kaže Kerim Grbić iz Vijeća mladih Gračanica, dodajući kako se kampanja zasnivala na sloganu “STOP nasilju- jer i šutnja je nasilje!”:

“Smatramo da se slogan zaista urezao u misli naših učesnica i učesnika te korisnica i korisnika projekta, te da su bar na kratko razmišljali o težini i bitnosti tog slogana”.

Ulične akcije su se odvijale ispred prostorija Omladinskog centra u Gračanici, na frekventnom području tri najveće škole u ovom gradu ali i velikog broja institucija, poslovnih objekata. Edukacije su se odvijale u dvije gračaničke srednje škole, JU MSŠ Gračanica i JU Gimnazija Dr. Mustafa Kamarić, te u prostorijama SOS Dječijeg sela u Gračanici.

“Odziv na edukacije je bio zadovoljavajući, a veliku zahvalnost na tome možemo uputiti menadžmentima škola i Dječijeg sela, jer su dali veliki doprinos organizaciji. Možemo se pohvaliti i da je kroz projekat obuhvaćen veliki broj volonterki i volontera, koji su upravo za nas i naš Omladinski centar čuli na prvim edukacijama

koje smo realizovali, te su se kasnije i sami pridružili u uličnim akcijama, te na taj način dali svoj doprinos implementaciji projekta”, dodaje Kerim Grbić.

Jedan od volontera koji je prvo prošao edukacije, a potom se i sam priključio aktivnostima kroz volontiranje je i Kenan Junuzović kojem su edukacija i volontiranje pomogli da nauči više o ovim temama, te sa ostalim učesnicama i učesnicima doprinese u pružanju podrške marginaliziranim i ugroženim skupinama:

“Smatram da građani često nisu svjesni uloge različitih sredstava za borbu protiv nasilja i mehanizama koji su im na raspolaganju, ali ni svojih prava i načina za zaštitu tih prava, a jedan od načina da se motivišu i aktivnije uključe mladi, ali i svi građani u ovom segmentu javnog života BiH je kroz ovakve i slične aktivnosti” kaže Kenan Junuzović dodajući kako smatra da će kada zajednica razumije svoja prava i obaveze, to značajno doprinijeti jačanju demokratizacije društva i društvene svijesti.

Iz Vijeća mladih su kroz inicijativu podržali i Udruženje građana “Futura” koje se bavi pitanjima djece i osoba sa invaliditetom postavljanjem ljuljačke i klackalica prilagođenih djeci s invaliditetom u Gradski park:

“Gračanica je tako postala jedan od prvih gradova u BiH koji posjeduju igralište opremljeno sa spravama za djecu sa invaliditetom, siguran za igru ali i za njihovu socijalnu inkluziju”, kaže Kerim Grbić, dodajući kako je kako dio aktivnosti snimljen i spot u čijem snimanju su učestvovali članovi i članice Dramske sekcije omladinskog centra, a sniman je na improviziranoj sceni omladinskog centra.

“U spotu se radi o prikazu nasilja u porodici, kojeg prati kratko i jednostavno uputstvo šta uraditi u slučaju da smo žrtve nasilja ili svjedoci. Spot je “premijerno” prikazan na Završnoj ceremoniji u Omladinskog centru, gdje je nakon prikazivanja upriličena kratka diskusija o samom spotu, te cijelom problemu nasilja”.

Inicijativa je provedena u sklopu podrške provedbi inicijativa i projekata definisanih u lokalnim gender akcionim planovima (LGAP) na području partnerskih jedinica lokalnih samouprava (JLS) u okviru projekta “Žene na izborima u BiH”.

KLARA CETKIN BI SE PONOSILA:

Jednake mogućnosti za djevojke i žene na tržištu rada u Banja Luci

Inicijativom „Klara Cetkin bi se ponosila“ iz banjalučkog Instituta „Perpetuum mobile“ željeli su osposobiti učenice i učenike srednjih škola i mlade nezaposlene djevojke iz Banja Luke da ostvare prvo zaposlenje ili mogućnost obavljanja prakse kako bi stekle radno iskustvo, te senzibilizirati poslovnu zajednicu o važnosti uključivanja i angažmana žena i mladih, a naročito onih iz srednjih stručnih škola. Prijavili su se na poziv za podršku provedbi inicijativa i projekata definisanih u lokalnim gender akcionim planovima (LGAP) na području partnerskih jedinica lokalnih samouprava (JLS), a već na samom početkom realizacije vidjelo se da su na pravom putu.

„Bilo je više zainteresovanih nego što je bilo planirano, što dovodimo u vezu sa temom koja je atraktivna te sa potrebom da se djevojke i žene jednako tretiraju na tržištu rada dajući im jednake mogućnosti i kao radnicama i kao preduzeticama. Nažalost, zbog ograničavajućih mjera uzrokovanih pandemijom, nismo mogli uključiti veći broj djevojaka“, kaže Ilija Trninić, direktor Instituta Perpetuum mobile koji se prijavio na poziv u okviru projekta „Žene na izborima u BiH“.

U Domu omladine, te u Domu za nezbrinutu djecu i omladinu „Rada Vranješević“ Banja Luka održano je ukupno 12 radionica za srednjoškolke banjalučkih srednjih škola i šticićenice Doma.

„Rad se temeljio na interaktivnom pristupu, omogućavanju učesnicama i učesnicima da daju svoja mišljenja i prijedloge te artikulišu stavove, pa su zainteresovanost i atmosfera bile intenziviranije i dinamičnije svakim novim susretom. Djevojke su bile stavljene u aktivnu ulogu kreatora, što je rezultiralo brojnim inovativnim prijedlozima, idejama i pristupima. Mnoge od njih su se prvi put srele sa svijetom preduzetništva“, pojašnjava Ilija Trninić.

U sklopu inicijative organiziran je i „Sajam zapošljavan-

ja“ koji je omogućio interakciju i aktivnu komunikaciju učesnica sa preduzeticama i preduzeticima sa iskustvom i dugogodišnjim pozitivnim poslovnim rezultatima:

„Razgovarali su sa predstavnicama i predstavnicima agencije za zapošljavanje koja djeluje na teritoriji BiH u svim sektorima gdje se mogu mladi zaposliti, iskusnim preduzeticama i preduzeticima koji rade u sektorima kreativne industrije i informacionih tehnologija kao i Inovacionog centra koji omogućava mladima start-up programe i daje podršku, te sa drugima“, pojašnjava, ističući dva segmenta: motivaciju i mogućnost podrške u osnaživanju i pokretanju ličnog ili kooperativnog biznisa:

„Kao vid održivosti navedenih aktivnosti ostaje konekcija i uspostavljena mreža mladih koji su bili uključeni u inicijativu. Jedna od učesnica uključena je u poslovni angažman na honorarni posao u proces kreiranja i snimanja podcasta sa mladima gdje će promovisati probleme i potrebe mladih u društvu naročito djevojaka, a nastavicemo komunikaciju sa svim učesnicama sa akcentom na praćenje njihovog rada i interakcije sa poslodavcima“.

Kroz inicijativu je omogućeno i da kratki govori i poruke mladih djevojaka kroz T.A.L.K.S. platformu preko društvenih mreža i Youtube kanala Perpetuum Mobile dopru do publike različitih struktura i životnih dobi.

„Drago mi je što postoje takvi ljudi i preduzeća koja su primijetila našu želju, i našu volju i da su to nagradila. Želim da pozovem mnoga preduzeća i kompanije da otvore svoja vrata mladima, a pozivam i mlade da dođu i potraže posao, jer ako oni to ne urade, neće niko drugi“, jedna je od poruka koju je uputila Teodora Vranješ, učenica Ugostiteljsko-trgovinsko-turističke škole u Banja Luci.

Copyright UNDP 2022.
UNDP u Bosni i Hercegovini
Zmaja od Bosne bb. 71.000 Sarajevo,
Bosna i Hercegovina
Tel:+387 (33) 293 400 Fax: +387 (33) 552 330
E-mail: registry.ba@undp.org
Facebook: <https://www.facebook.com/UNDPBiH>